Inspraakreacties: Beleid zonne-energie in beschermd stadsgezicht en op monumenten

Het ontwerpbeleid lag ter inzage van 27 oktober t/m 8 december2021. Dit overzicht bevat een lijst van de indieners van de inspraakreacties, het inhoudelijke commentaar op de visie en het antwoord van het college op dit commentaar.

Nummer	*Naam*
A	Van Doorn Meijer
B	Wybe Dekker
C	Dieuwerke Antoons
D	Alex Baltus
E	Herman van der Leek
F	Karen Meinhardt
G	O.L.O. Wiegand
H	Simon
I	Marc de Burlet
J	Wim Bijleveld
K	Maarten Bohlken
L	Ghisèle Ideler
M	Hans van der Spoel
N	Angeniet Kam
O	Jeanet van den Berg
P	Bram Thiel
Q	Pamela Franciere
R	Simone Peters
S	Peer van den Hoven
T	Maarten en Anneke van Ingen
U	Mw. ARM Wibaut
V	Sanne Rosekrans
W	Marianne de Vrijer
X	Jody van Dongen
Y	Leon Segers
Z	Hans Klaassen

Nummer	*Naam*
AA	Patrick Christiaans
AB	Macella Blom
AC	Daniel Federer
AD	Denice Kingma
AE	Mark
AF	Teus Bronius
AG	Michael Lambrechtsen
AH	Pieter Oranje
AI	A.M. van der Snoek
AJ	L.L. Kortemann
AK	Chris Brunner
AL	K. Boorsma
AM	Mira Geirnaert
AN	Aloys Wüst
AO	Gerald Olde Monnikhof
AP	J.L.Land
AQ	G.Hollenberg
AR	K. van Broekhoven
AS	F. Borger
AT	Erfgoedvereniging Heemschut
AU	Collegiaal overleg ARK
AV	
AW	
AX	
AY	
AZ	

A				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Wij zijn tegen zonnepanelen op monumenten en andere huizen in het centrum. Er moeten eerst betere in de omgeving passende zonnepanelen worden ontworpen. Kortom, wij zijn tegenstander van dit plan voor verruiming.	Binnen het beschermde stadsgezicht is op veel daken ruimte voor zonnepanelen met behoud van het historische stadsbeeld. Hiermee kan recht gedaan worden aan de duurzaamheidopgave en zorgvuldig met erfgoed worden omgegaan. Dit betekent dat met name uit het zicht ruimte wordt gezien voor het plaatsen van zonnepanelen. De klimaatopgave is urgent, daarom is het belangrijk dat, met bewezen technieken, ook in het beschermde stadsgezicht en op monumenten, deze ruimte benut wordt.	Nee	

B				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Op monumentale daken kun je kiezen voor zonnecellen die verwerkt zijn dakpannen; dan hoef je helemaal geen concessie te doen aan het beeldbepalende karakter van monumentale panden. Verrommeling ligt toch al op loer.	Nieuwe technieken bieden soms mogelijkheden. Dakpannen hebben vaak, als onderdeel van het monument, historisch waarde en kunnen daarom normaal gesproken niet vervangen worden. Wanneer er sprake is van een natuurlijk vervangingsmoment zijn er soms wel mogelijkheden. Zonnepanelen uit het zicht is vaak een mogelijkheid om te verduurzamen met behoud van de kwaliteit van het straatbeeld.	Nee	

C				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik kijk reikhalzend uit naar een nieuw beleid van de Gemeente. Ik woon sinds kort op de Gedempte Raamgracht en mag, volgens het huidige beleid, geen zonnepanelen op mijn dak leggen. Reden: zichtbaar vanaf de straat.	Fijn dat u uitkijkt naar het nieuwe beleid. Binnen het beschermde stadsgezicht is op veel daken ruimte voor zonnepanelen met behoud van het historische stadsbeeld. Hiermee kan	Nee	

	Om eerlijk te zijn moet je een tamelijk halsbrekende toer uithalen om die panelen te spotten op ons hoge (ook nog zwarte) dak, ik zie echt niet in hoe het de omgeving negatief beinvloedt. Daarnaast is ons oude huis van 1881 echt aan verduurzaming toe. Vrijwel geen energiegebruik is mogelijk en eenvoudig te realiseren met zonnepanelen. Laten we daar een prioriteit van maken..	recht gedaan worden aan de duurzaamheidopgave en zorgvuldig met erfgoed worden omgegaan. De kansenkaart geeft een indicatie dat er uit het zicht mogelijkheden zijn voor zonnepanelen op de Gedempte Raamgracht. Voor deze straat geldt in het nieuwe beleid dat er in principe geen ruimte is voor panelen in het zicht.		

D				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Bij analyse van de kansenkaart valt mij op dat de woningen die behorend bij het Rijksmonument "Onder Dak", Kleverlaan 86 t/m 126, Dusartstraat 1 t/m 5, Hedastraat 20 t/m 40 en de Engelszstraat 1 t/m 29 naar mij idee niet goed zijn verwerkt. Het overgrote deel van de woningen bestaat uit een Schilddak, afgeknot (met een plat deel). Kijkend naar de andere woningen in de directe omgeving zoals de woningen aan de Hedastraat 2 t/m 18 maar ook bijvoorbeeld de woningen aan de Heussenstraat 12 t/m 84 of de Molijnstraat 6 t/m 16 welke allemaal beschermde stadsgezichten zijn waarvoor de kansenkaart strenger is dan voor het Rijksmonumentencomplex Onder Dak. De schuine kappen en platte delen zijn naar mij inziens niet goed verwerkt. Volgens mij zou het moeten zijn, alle schuinen daken in zicht van de openbare ruimte, niet mogelijk. Platte daken wel mogelijk. En schuine kappen achtergevels eventueel mogelijk, ter nadere beoordeling ivm Rijksmonument. Ik zie uw reactie graag tegemoet.	De kansenkaart geeft een indicatie van de mogelijkheden voor zonnepanelen. De kansenkaart is met zorgvuldigheid samengesteld. Het betreft een ‘automatisch’ gegenereerde kaart. Dit betekent dat er soms onvolkomenheden in zitten. Naar aanleiding van de reacties is de kaart nogmaals nagelopen en zijn enkele onvolkomenheden eruit gehaald. Voor een deel van de genoemde adressen heeft de reactie geleid tot bijstelling van de kansenkaart.	De reactie leidt tot aanpassing van de kansenkaart.	

E				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik mis in het nieuwe beleid aandacht voor de beperkingen die het stroomnet heeft qua capaciteit bij teruglevering. M.I zou de wenselijkheid van een eigen of gezamenlijk accupakket in de buurt veel meer nadruk moeten krijgen. Alleen focussen op zonnepanelen stelt de zaken de simpel voor! Ik heb ingetekend voor het stroomdak van de nieuwe Steinerschool in Schalkwijk. Ook hier stagneert de realisatie door gebrek aan medewerking en/of mogelijkheden van de netbeheerder. Verouderde wetgeving staat hier een soepele gang van zaken danig in de weg! Dit tot ontmoediging van enthousiaste vrijwilligers! De gemeente zou hier een actievere rol kunnen, nee móéten, spelen!	De capaciteit van het net is een belangrijke voorwaarde voor het aansluiten van zonnepanelen. In Haarlem zijn er relatief weinig problemen met aansluiting op het net. Met name voor zonnepanelen bij particulieren komt dit zelden voor. Voor de projecten van de Rudolf Steinerschool wordt gewerkt aan een oplossing. Batterijen voor de opslag van stroom zijn volop in ontwikkeling en kunnen waar nodig in de toekomst een rol spelen.	Nee	

F				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Beste Haarlem, Geweldig, dit voorstel is nodig om te verduurzamen. Ik ben erg blij met het voorstel. Wij hebben zonnepanelen geplaatst op de schuur, maar zodra dit ook mag op het dak, zullen wij dit doen. Bij ons zal dit uit het zicht zijn, maar veel woningen hebben hiervoor niet de juiste ligging. Goed dat jullie hiervoor oplossingen hebben bedacht. Mijn complimenten.	Dank u voor uw reactie.	Nee	

G				
Nr.	**Opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Dit lijkt mijnen goed idee, ik heb zo’n 8 jaar geleden al een verzoek gedaan om op mijn en mijn buurmans huis in Spaarndam zonnepanelen te plaatsen maar dat is toen afgewezen ivm beschermd dorpsgezicht.	Binnen het beschermde stadsgezicht is op veel daken ruimte voor zonnepanelen met behoud van het historische stadsbeeld. Hiermee kan recht gedaan worden aan de duurzaamheidopgave en zorgvuldig met erfgoed worden omgegaan.	Nee	

H				
Nr.	**Opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Dit is echt heel erg zonde van de mooie historische panden die we hier in de stad hebben. Ik begrijp de wens voor vergroening van de energieopwekking, maar als dit dan lokaal moet gebeuren kijk dan eerst naar mogelijkheden die geen impact hebben op het uiterlijk van deze mooie gebouwen en als de mogelijkheden daar volledig uitgeput zijn ga dan kijken naar zonnepanelen in de vorm van dakpannen. Hier is al een redelijk aanbod van en hoewel de opbrengst (uiteraard) lager is dit tenminste iets wat netjes is in te passen in het uiterlijk van historische panden. Gewone zonnepalen op een historisch/monumentaal pand is echt een verschraling van het aangezicht van onze stad, sta dit aub niet toe.	Binnen het beschermde stadsgezicht is op veel daken ruimte voor zonnepanelen met behoud van het historische stadsbeeld. Hiermee kan recht gedaan worden aan de duurzaamheidopgave en zorgvuldig met erfgoed worden omgegaan. Dit betekent dat met name uit het zicht ruimte wordt gezien voor het plaatsen van zonnepanelen. De klimaatopgave is urgent, daarom is het belangrijk dat, met bewezen technieken, ook in het beschermde stadsgezicht en op monumenten, deze ruimte benut wordt.	Nee	

I				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	De verruiming gaat nog niet ver genoeg. Maak bijvoorbeeld van elk rood gebied op pagina 11 & 12 een geel gebied. We moeten creatief denken als we onze klimaatdoelstellingen willen halen. Je zou ook kunnen denken aan een vergunning voor 20 jaar (levensduur van een gemiddeld paneel). Zo ondersteunen we de oplossing nu, nu we hem nodig hebben. En kunnen we over 20 jaar een her evaluatie doen. En ga als gemeente eens het voortouw nemen. Volgens mij is de Raaks een uitermate geschikt gebouw voor zonnepanelen en er liggen er nul.	Binnen het beschermde stadsgezicht is op veel daken ruimte voor zonnepanelen met behoud van het historische stadsbeeld. Hiermee kan recht gedaan worden aan de duurzaamheidopgave en zorgvuldig met erfgoed worden omgegaan. Dit betekent dat zonnepanelen niet in alle gevallen mogelijk zijn. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak. Ook voor een periode van 20 jaar is het belangrijk dat het bebouwings- en straatbeeld niet wordt aangetast. Haarlem wil ook het goede voorbeeld geven en is bezig met het uitvoeren van haar verduurzamingsplan. Het	Nee	

		plaatsen van zonnepanelen is daar onderdeel van. Naar het gebouw de Raakspoort zal ook gekeken worden, echter het plaatsen van zonnepanelen op dit gebouw is beperkt mogelijk door de aanwezigheid op het dak van onderdelen van het ventilatiesysteem van het gebouw.		

J				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Een goed idee om meer mogelijk te maken, ook in Haarlem - Noord Te denken valt aan Patrimoniumbuurt en Kloppersingel, daar zou woningbouwvereniging Pre het voortouw kunnen nemen. Als huurder zou ik graag in aanmerking komen voor plaatsing van zonnepanelen.	Fijn om te horen. Het verduurzamen van de stad is een gezamenlijke opgave. Dat doen we samen met bewoners en de woningcorporaties. Er zijn mogelijkheden bij monumenten om panelen uit het zicht te plaatsen. Hiervoor kunt u contact opnemen met Pré Wonen.	Nee	

K				
Nr.	**Opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Geachte mevrouw, meneer, Wij wonen in een blok van vijf gemeentemonumenten, Kinderhuissingel 88 t/m 96 en vallen net buiten de kaart. Kunt u aangeven welke mogelijkheden er voor ons zijn om zonnepanelen te plaatsen aan de voorzijde?	Monumenten die buiten het beschermde stadsgezicht liggen zijn niet opgenomen op de kansenkaart. Bij monumenten is er vaak ruimte voor panelen wanneer deze uit het zicht geplaatst worden. In het zicht is er over het algemeen geen ruimte voor panelen omdat dit vaak een te grote aantasting / verrommeling van het beeld betekent. Mocht dit in specifieke gevallen niet zo zijn, dan kan met maatwerk hiervan afgeweken worden, zie eventueel hoofdstuk 5 p 21. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.	Nee	

L				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik ben van mening dat zonnepanelen in het zicht in het beschermd stadsgezicht het aanzicht ontsieren en de waarde doet verminderen van het pand zelf en de panden die er op uitkijken en pleit voor andere duurzame energie. De verwachting dat men precies hetzelfde naast elkaar gaat leggen lijkt mij niet uitvoerbaar gezien de verschillende leveranciers van panelen en de verschillende wensen van investeren per bewoner.	Binnen het beschermde stadsgezicht is op veel daken ruimte voor zonnepanelen met behoud van het historische stadsbeeld. Hiermee kan recht gedaan worden aan de duurzaamheidopgave en zorgvuldig met erfgoed worden omgegaan. Dit betekent dat met name uit het zicht ruimte wordt gezien voor het plaatsen van zonnepanelen. De klimaatopgave is urgent, daarom is het belangrijk dat, met bewezen technieken, ook in het beschermde stadsgezicht en op monumenten, deze ruimte benut wordt. Uniformiteit is inderdaad een aandachtspunt voor legplannen die niet op één moment gerealiseerd worden maar waar buren op een later moment 'aanhaken'. Bij de vergunning voor een legplan is precies aangegeven welk type paneel gebruikt mag worden. De verwachting is dat, voor zover een specifiek type paneel niet meer leverbaar is, er voldoende alternatieve panelen zijn die voldoende dicht in de buurt.	Nee	

M				
Nr.	**Opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	prima plan om monumenten met zonnepanelen te bedekken mits uit het zicht - maar hier niet al te hysterisch naar kijken, dus alleen onzichtbaar als je in de straat loopt en niet je nek uitsteekt of andere fratsen uithaalt om te kijken of je de zonnepanelen toch kunt zien.	Dank voor het compliment. De kansenkaart geeft een indicatie van wanneer een dakvlak in het zicht is of niet. Bij het vergunningsproces is maatwerk altijd mogelijk en kijken we gezamenlijk wat wel en niet in het zicht is. Nieuwe technieken zoals zonnecellen bieden mogelijk kansen. Dakpannen zijn wel	Nee	

	wat betreft Noord: ook prima, maar wellicht beter (ook trouwens voor monumenten) om in te zetten op dakpan als zonnepaneel (bijv https://www.vattenfall.nl/kennis/dakpan-zonnepaneel/)	onderdeel van de historische waarde van een pand en kunnen niet vervangen worden tenzij er sprake is van een natuurlijk vervangingsmoment. In dat geval zal dat per monument maatwerk zijn.		

N				
Nr.	**opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Beste gemeente, Graag wil ik u vragen het beleid voor zonnepanelen in Haarlem zo aan te passen dat ook ons huis in de Saenredamstraat (nummer 75, Rijksmonument) in de gele zone valt: wij zijn namelijk erg gemotiveerd om zonnepanelen op ons huis te leggen, maar mogen dit op dit moment niet omdat ons huis rood is gekenmerkt in het voorstel. Naar mijn mening is het op ons zwarte pannendak heel goed mogelijk om visueel zodanig zonnepanelen aan te brengen dat dit niet storend is vanaf de openbare weg. De zonligging van ons huis is optimaal voor zonne-energie en wij willen heel erg graag een bijdrage leveren aan de zo nodige energietransitie. Ik verzoek u dan ook het plan zo te wijjzigen dan ons huis in de gele zone komt te liggen: ja, in principe toestaan!	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.	Nee	

O				
Nr.	**opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	

1	Ik ben het er niet mee eens dat ik rood gelabeld ben, er kan veel meer in Haarlem. Ik vind dat zonnepanelen met een goed legplan ook op mijn dak kunnen en dus wil ik ook een geel label voor mijn huis.	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.	Nee	

P				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik ben het er niet mee eens dat ik rood gelabeld ben, er kan veel meer in Haarlem. Ik vind dat zonnepanelen met een goed legplan ook op mijn dak kunnen en dus wil ik ook een geel label voor mijn huis.	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en	Nee	

		schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.		

Q				
Nr.	**opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik ben het er niet mee eens dat ik rood gelabeld ben. Ik vind dat zonnepanelen ook op mijn dak kunnen zeker in deze tijd waar we met z'n allen aan het milieu moeten denken en ons huis moeten verduurzamen. Ik wil graag een geel label.	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.	Nee	

R				
Nr.	**opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik ben het er niet mee eens dat onze huizen niet in aanmerking komen voor zonnepanelen en rood gelabeld zijn en zouden blijven. Wij hebben in het verleden al verschillende keren gevraagd of zonnepanelen mogelijk zijn op ons dak maar om diverse redenen werd dat afgewezen. In ieder geval vind ik het argument van beschermd stadsgezicht voor deze huizen ook minder relevant, want het is en was al tijden een ratjetoe op het dak. De hele omgeving wordt uitgebouwd en overal worden opbouwen geplaatst van verschillende ontwerpen. Wat ons type huizen betreft. De meeste huizen hebben geen schoorstenen meer, er komen voor en achter steeds meer dakkapellen en ramen, dus van een karakteristiek aanzicht en eenheid is allang geen sprake meer mbt daken. Wij pleiten voor zoveel mogelijk zonnepanelen en derhalve om op deze oude huizen, die relatief moeilijk vergaand te isoleren zijn (afgezien van wat wij al gedaan hebben aan beglazing en isolatie) ook zonnepanelen toe te staan en te zorgen dat wij mee kunnen werken aan een duurzamer Haarlem.	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.	Nee	

S				
Nr.	**opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Ooit wilde ik zonnepanelen op mijn dak plaatsen, maar dat werd gedwarsboomd door de architectuurhistoricus van de gemeente. Inmiddels zijn we zes jaar verder en zal het de gemeente duidelijk zijn geworden dat het noodzakelijk is om alle zeilen bij te zetten om duurzame energie op te wekken. In uw concepten zag ik dat mijn huis rood gelabeld is. Ik wil graag een geel label voor mijn huis. Dit huis is ooit enigszins per ongeluk tot monument verklaard. Een goed legplan zal niets afdoen aan de cultuurhistorische waarde.	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de	Nee	

		aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.		

T				
Nr.	**opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Zonnepanelen hebben de toekomst. We moeten niet van andere landen afhankelijk zijn voor onze energie. Onze woning is een monument maar geen museumstuk.	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.	Nee	

U				
Nr.	**opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Mijn huis is rood gelabeld en daar ben ik het niet mee eens. Mijn buren kregen vergunning voor een niet bij het monument passende uitbouw in de tuin. Veel belangrijker lijkt mij dat er zonnepanelen op onze daken mogen. Met een goed legplan hoeft dat het beeld van de monumentenwoning niet te schaden. Ik wil dus een geel label voor mijn huis.	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.	Nee	

V				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik ben het er niet mee eens dat mijn huis rood gelabeld is. Ik vind dat zonnepanelen met een goed legplan ook op mijn dak kunnen. Ik zou graag een geel label willen voor mijn huis.	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de	Nee	

		aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.		

W				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik ben het er niet mee eens dat ik rood gelabeld ben, er kan veel meer in Haarlem. Ik vind dat zonnepanelen met een goed legplan ook op mijn dak kunnen en dus wil ik ook een geel label voor mijn huis.	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.	Nee	

X				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik ben het er niet mee eens dat ik rood gelabeld ben, er kan veel meer in Haarlem. Ik vind dat zonnepanelen met een goed legplan ook op mijn dak kunnen en dus wil ik ook een geel label voor mijn huis.	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.	Nee	

Y				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik vind het goed dat er verruiming van de mogelijkheden is. Het plaatsen van blauwe panelen zou wat mij betreft verboden mogen worden, evenals de panelen met de afwijkende kaders ook als deze buiten het zicht staan. Zo rustig mogelijk beeld.	Fijn dat u zich kunt vinden in het plan. In het beleid is de voorkeur aangegeven om zo veel panelen in dezelfde kleur als het dak te plaatsen. De ontwikkelingen in de markt zorgen ervoor dat er veelal 'all black' panelen worden geproduceerd.	Nee	

Z				
Nr.	**Opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	

1	Prima dat Haarlem Zuid beschermd stadsgezicht is en dus niet geschikt is voor zonnepanelen. Wij hebben als bewoners Churchilllaan, elders zonnepanelen www. zonnepanelen.nl. Prima oplossing.	Fijn dat u zich kunt vinden in het plan van de gemeente. Alternatieven zoals collectieve daken zijn een goede oplossing om mee te doen met de opgave om te verduurzamen.	Nee	

AA				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Beste gemeente Haarlem, Graag wil ik vrij van vergunning op alle beschermd stadsgezicht huizen.	Het college wil het graag zo eenvoudig mogelijk maken om panelen te plaatsen met behoud van de kwaliteit van het beschermde stadsgezichten. Wij zien met de invoering van de Omgevingswet ook mogelijkheden om voor de specifiek aangegeven categorieën het plaatsen van panelen vergunningsvrij te maken. Tegelijk zal voor een deel van de gevallen, zoals bij monumenten, een vergunningsplicht blijven gelden.	Nee	

AB				
Nr.	**opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Goed dat de gemeente haar beleid t.a.v. het plaatsen van zonnepanelen in beschermd stadsgezicht wil verruimen. Ook wij willen ons huis uit 1925 zoveel mogelijk duurzaam maken. dat moet ook wel gezien het energielabel G. Wij hebben echter niet veel mogelijkheden omdat het een oud huis betreft. het plaatsen van zonnepanelen zou een uitkomst zijn. Wij wonen in Zuiderhout. Hier staan veel verschillende typen unieke huizen, veelal twee onder een kap of vrijstaand in brede straten. Als je naar het beleid en de kansenkaart kijkt wordt het nog steeds niet mogelijk om bij dit soort huizen met vergunning zonnepanelen te plaatsen, want "rood" houdt op de kansenkaart in "in principe niet". Wij vinden dit zeer onwenselijk en verzoeken u hier in de tabel "maatwerk" van te maken. Zo heeft u het ook in paragraaf 5 "Ruimte voor maatwerk en een goed idee" ook genoemd. Helaas	Goed om te horen dat u uw huis wil verduurzamen. De buurt Zuiderhout bestaat, naast enkele complexen, voor een groot deel uit een open bebouwingsstructuur met vrijstaande en twee-onder-één kapwoningen. De bebouwing dateert hoofdzakelijk uit het interbellum. Ook zijn er naoorlogse woningen. Door de verkaveling en het type bebouwing is, naast het voordakvlak, ook het zijdakvlak vaak beeldbepalend en duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Het plaatsen van panelen in het zicht, verhoudt zich in het algemeen niet goed tot	Naar aanleiding van de reactie is paragraaf 2.3, pagina 8, ter verduidelijking aangevuld.	

	is in de tekst van dit voorstel weinig aandacht voor het concreet maken hiervan en hulp hierbij. U verwijst naar algemene welstandsregels uit de Nota Ruimtelijke Kwaliteit en het afwegingskader van de Rijksdienst. Nog steeds brij aan regels voor eigenaren van unieke panden helaas. Help goedwillende burgers hierbij. Geef duidelijke richtlijnen en kaders waar wij aan moeten voldoen en een contactpersoon om dit door te spreken, zodat ook wij panelen op een zo goed mogelijke wijze toch kunnen plaatsen. Ook al zijn ze in het zicht, wat soms niet te vermijden is. Maak van "niet in het zicht" "zoveel als mogelijk uit het zicht". Wonen in beschermd stadsgezicht geeft verantwoordelijkheden voor de eigenaar en die kom ik graag na, maar duurzame energie uit zonnepanelen is een ontwikkeling die niet te stoppen is. Kijk daarom als gemeente vooral naar wat mogelijk is en hou niet altijd vast aan de eisen van zichtlijnen (die ik overigens onbegrijpelijk vind). Ik vrees dat als de regels zo vaag blijven nog meer eigenaren zonder vergunning de panelen gaan plaatsen. Je ziet dit in de wijk steeds vaker. Overigens zou ik best willen aansluiten bij een collectief, maar dit is niet mogelijk gezien de grote belangstelling en is inmiddels het netwerk overbelast.	het karakteristieke bebouwingsbeeld uit het interbellum. In specifieke gevallen, bijvoorbeeld bij naoorlogse bebouwing, kunnen er, met behoud van kwaliteit soms wel mogelijkheden zijn voor het plaatsen van zonnepanelen. De diversiteit van de bebouwing maakt dat het in algemene zin lastig is om vooraf aan te geven in hoeverre panelen geplaatst kunnen worden zonder onevenredige aantasting van de kwaliteit van de architectuur en het straatbeeld. Dit blijft dus maatwerk. Hierbij wordt getoetst aan hoofdstuk 5 Ruimte voor maatwerk, pagina 21, en kan contact met de gemeente opgenomen worden. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak. Er wordt continu gezocht naar gebouwen voor collectieve zonnedaken. Recent heeft gemeente Haarlem besloten 24 van haar gebouwen ter beschikking te stellen voor het realiseren van collectieve zonnedaken.		

AC				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik woon in een oude officierswoning in de Saenredamstraat. Een zogenaamd hofje haaks op de Saenredamstraat en op het kruispunt met de Maerten van Heemskerckstraat. Deze huizen zijn rood gelabeld en kunnen niet voorzien worden van zonnepanelen, omdat het een (ver)storend uitzicht zou bieden.	De bedoelde woning maakt deel uit van een complex van voormalige officierswoningen bij de Ripperdakazerne en is aangewezen als rijksmonument. Het dakvlak is hierbij duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Naar aanleiding van	Nee	

	Los van het feit, dat álle zonnepanelen een storend aanzicht hebben, is het nogal arbitrair en subjectief. We wonen in de stad, in een dichtbevolkt gebied, dus ja, de zonnepanelen zijn zichtbaar vanaf de straatkant maar het betreft hier een doorgaande weg en een druk kruispunt, dus waar zijn we anderen dan exact mee tot last? Bovendien is het hofje geen centrale doorgang naar de Ripperda, dus behalve de bewoners komt er niemand. Het doorgaande verkeer kan beter op de weg letten, dan op onze zonnepanelen. Wat betreft de mensen in de Judith Leijsterstraat; zij kijken op onze zonnepanelen en wij kijken op die van hun. Zo gaat dat in een stad, waarin we proberen energie op een andere manier op te wekken. Ik kan me wél voorstellen dat er een paar voorschriften komen, zodat alle huizen uniform worden opgetuigd. Dat is een middenweg die de politiek maar moeilijk kan vinden. Het is aan of uit. Mag wel of mag niet. Zwart of wit. In dit geval is grijs de oplossing. Geef duidelijke handvatten en richtlijnen, zodat alle 10 de huizen uniform worden opgebouwd. Stem af met de monumentenwacht en neem het mee in de jaarlijkse schouw. Zo moeilijk is het allemaal niet. Kortom, gebruik het gezond verstand en denk na voordat je alle huishoudens in de Saenredamstraat een duurzame toekomst met de zonnepanelen ontzegt.	een eerdere aanvraag is specifiek gekeken naar de mogelijkheden om bij deze woningen panelen in het zicht toe te staan zonder onevenredige aantasting van de erfgoedwaarden. Mede gelet op de aanwezigheid van dakramen, dakkapellen en schoorstenen is dit (in de huidige situatie / configuratie) niet mogelijk gebleken. Voor monumenten geldt dat sprake is van maatwerk, hiervoor kan contact opgenomen worden met de gemeente. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.		

AD				
Nr.	**Opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik ben helemaal voor het plaatsen van zonnepanelen in het beschermd stadsgezicht en op monumenten.	Dank voor uw reactie.	Nee	

AE				
Nr.	**Opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik zie dat de gemeente Haarlem probeert haar best te doen om meer mogelijkheden te creeren voor het leggen van zonnepanelen. Ik vind dat een goede ontwikkeling. De kansenkaart komt in mijn geval (Churchilllaan) echter helaas met	Binnen het beschermde stadsgezicht is op veel daken ruimte voor zonnepanelen met behoud van het historische stadsbeeld. Hiermee kan recht gedaan worden aan de	Nee	

	een slechte uitkomst: geen goede mogelijkheid tot zonnepanelen op deel van het dak waar de zon op staat (straatkant). Het Haarlemse erfgoed is belangrijk maar zonnepanelen des te meer. We kunnen ons niet meer gaan verschuilen achter dat zonnepanelen zo lelijk zouden zijn in historische gebieden. Natuurlijk vind ik zonnepanelen niet per se mooi maar ze dienen een groter doel. In mijn beleving moeten daken zoveel mogelijk worden volgelegd met zonnepanelen, ook bij beschermd stadsgezicht of monumentale panden. Lelijkheid is subjectief en heeft te maken met smaak, klimaatverandering is objectief en is te meten. Het Haarlems Dagblad heeft de afgelopen periode portretten laten zien van oa onze burgermeester tav duurzamheid. Onze Haarlemse burgermeester schrok van zijn eigen verbruik nav de vragen gesteld door de krant en vind nu wel dat hij daar iets aan moet doen. Ik schrok ook van deze uitspraak van onze burgervader. Veel te laat namelijk, en dat als burgemeester. Los van het feit dat dit naïef gespeeld is door de burgermeester (slimmer om wat politiek correctere antwoorden te geven) laat dit zien dat de awareness van de politiek te ver achterloopt op de realiteit. Ook de regionale politiek moet haar belangen afwegen in deze tijd en dat is wat mij betreft: vol inzetten op duurzaamheid. Meer subsidies, meer zonnepanelen en minder vergunningen hiervoor. Subsidies is niet eens het belangrijkste punt - verduurzaaming is tegenwoordig een intrinsieke motivatie bij mensen. Het is ook nog eens goed voor de persoonlijke portemonnee. Kortom: geen consessies en vol op een betere wereld! Zeker in een welvarende stad als Haarlem. Graag licht ik eea toe in een persoonlijk gesprek. Gegroet Mark	duurzaamheidopgave en zorgvuldig met erfgoed worden omgegaan. Dit betekent dat zonnepanelen niet in alle gevallen mogelijk zijn. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak.		

AF				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Wij waren blij verrast dat de Gemeente hard heeft gewerkt aan dit plan die het, onder voorwaarden, mogelijk maakt om zonnepanelen aan de straatkant te plaatsen in gebieden met beschermd stadsgezicht. Wij vinden echter dat de bewoners van	Fijn dat u uitkijkt naar het nieuwe beleid. Hierin is opgenomen dat panelen qua kleur zo dicht mogelijk aansluiten bij de kleur van de dakbedekking om een onevenredige aantasting	Nee	

	huizen met oranje daken in beschermd stadsgezicht niet verplicht moeten worden om oranje kleurige zonnepanelen te laten plaatsen. Volgens Greeny bros (een installateur die meedoet aan de gemeente actie van de gemeente Haarlem) zijn oranje zonnepanelen twee- tot driemaal zo duur als standaard zwarte panelen én hebben een lagere opbrengst. Ze hebben daarom de panelen uit hun assortiment gehaald. Daarbij komt dat oranje panelen en de oranje daken qua kleur ook niet overeen komen.	van het stadsbeeld te voorkomen, bijvoorbeeld rood voor rode dakpannen. In dit criterium zit ruimte voor de situatie waarin de er geen bij het dak passende kleur panelen beschikbaar zijn of als blijkt dat de terugverdientijd van panelen in dezelfde kleur dermate hoog is dat dit een niet reële opties is. In die gevallen is het gebruik van 'all-black' panelen vaak de beste oplossing.		

AG				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Als belanghebbende inwoner van een monument in de binnenstad is deze nota geen oplossing. Mijn punten zijn : - Op de kansenkaart is voor mijn woning aangegeven dat voor een heel klein gedeelte (een onnavolgbare vlek) zonnepanelen mogelijk zijn. - Voor het overgrote deel van het dak is de kwalificatie : "in principe niet". Wat dat precies betekent is mij niet helemaal duidelijk, in de nota staan geen mogelijkheden tot ontheffing, b.v. wegens zeer geringe verstoring van het monumentaal beeld. (Dus er kan dan beter staan: "niet mogelijk" o.i.d.) - We hebben hier te maken met kwesties van smaak, terwijl iedereen (althans ik hoop iedereen) weet dat het visueel beschermen van die daken nu al een achterhaalde wedstrijd is. Ik voorspel: als ik al lang dood en begraven ben zijn alle woondaken in het hele land, geen uitgezonderd, voorzien van zonnepanelen, het is onontkoombaar. Ik denk dat het belang van de burger in de energiekwestie het belang van hoe een woonmonument er uit mag zien overstijgt. - De nota spreekt van "maatwerk mogelijk". Dat lijkt mij een zoethoudertje, in de praktijk zal dat niet mogelijk zijn voor woonmonumenten. Want er wordt weliswaar verwezen naar	Binnen het beschermde stadsgezicht is op veel daken ruimte voor zonnepanelen met behoud van het historische stadsbeeld. Hiermee kan recht gedaan worden aan de duurzaamheidopgave en zorgvuldig met erfgoed worden omgegaan. Dit betekent dat zonnepanelen niet in alle gevallen mogelijk zijn. Voor eigenaren die geen of weinig mogelijkheden hebben voor het plaatsen van zonnepanelen op hun eigen dak zijn er alternatieven, zoals het deelnemen aan een collectief zonnedak. Voor een omschrijving van de waarden van de beschermde stadsgezichten en panden wordt naast het beleidsstuk verwezen naar de aanwijzingsteksten van het Ministerie van OCW, de monumentenomschrijvingen en beschrijvingen van de beeldbepalende panden. Ook geeft de Nota Ruimtelijke Kwaliteit beschrijvingen van de kwaliteit van de beschermde stadsgezichten.	Nee	

	‘technologische ontwikkelingen’, maar o jee, mocht het zo zijn dat je van een dakpan een vergelijkbaar zonnepaneeltje maakt, dan is dat weer niet toegestaan. En zo blijven we aan de gang. Want op een monument horen oude dakpannen te liggen en geen moderne. Dus wederom een kwestie van smaak. - Dat het om een kwestie van smaak gaat wil ik nog even illustreren aan de hand van het volgende : het is blijkbaar voor het aangezicht van de entree van het (monumentale) wandelgebied van de Ursulastraat (waar ik woon) geen enkel probleem om deze te ontsieren met enorme bovengrondse papier en plastic bakken op de Nassaulaan. Het ware veel beter geweest a. om ondergrondse bakken te maken, of b. (als het dan toch persé moet) deze bakken aan de overzijde van de Nassaulaan op de stoep te plaatsen. Daar is de visuele verstoring veel minder. Het belang van ‘afval scheiden’ (wat ik op als zoding ondersteun) is kennelijk veel groter dan het belang van een fraai gezicht op de monumentale Ursulastraat vanaf de Nassaulaan. Hoezo "ruimtelijke kwaliteit”? Met de Gemeente is, ondanks pogingen daartoe, hierover geen enkel gesprek mogelijk, want “de inspraak is al een hele tijd geleden geweest”. En dan weet je als burger, weer iets in beton gegoten. Een typische tekentafeloplossing van iemand die nooit ter plaatse is komen kijken. Conclusie : het plaatsen van bovengrondse bulkbakken in het kader van afvalscheiden vindt de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit kennelijk geen enkel probleem, althans dat is kennelijk belangrijker dan het beschermen van stadsgezicht. Afijn, het moge duidelijk zijn dat ik vind dat het voor woonmonumenten helemaal niet gemakkelijker wordt om zonnepanelen te plaatsen. Ik pleit derhalve voor 1. ofwel een mogelijkheid tot ontheffing, indien de verstoring van het monumentaal beeld slechts minimaal is vanaf de openbare weg. ofwel 2. een algemene hardheidsclausule.	De ruimtelijk/ visuele inpassing van vuilcontainers valt buiten de scope van dit stuk.		

	De beste oplossing is natuurlijk om zonnepanelen op daken van woonmonumenten gewoon toe te staan. Je kunt dan nog wel als ARK nog steeds eisen stellen hoe de panelen precies worden gelegd.			

AH				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Geweldig plan, goed initiatief!	Fijn dat u positief staat tegen over het beoogde beleid.	Nee	

AI				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Stichting Spaarnesant juicht de uitbreiding van de plaatsingsmogelijkheden voor zonnepanelen toe. Het is namelijk vaak heel goed mogelijk om zonnepanelen te plaatsen met behoud van het stadsbeeld. Bij twee scholen die in het beschermd stadsgezicht liggen zijn wij serieus geïnteresseerd om met zonnepanelen aan de slag te gaan. Het betreft Ter Cleeff, Santpoorterplein 28 waar we graag op de platte dakvlakken panelen zouden willen plaatsen. Daarnaast willen wij ook goed kijken wat de mogelijkheden bij Bos en Vaart, Florapark 14 zijn. Een andere school van ons (De Argonauten, Nicolaas van der Laanstraat 25) is een gemeentelijk monument. Om het enorme elektriciteitsverbruik van deze school terug te dringen zouden wij daar graag op de zuidelijk georiënteerde dakvlakken zonnepanelen plaatsen. Op de kansenkaart zijn hiervoor geen mogelijkheden aangegeven maar dat komt wellicht omdat deze school niet in beschermd stadsgezicht gebied ligt. Graag zouden wij weten wat de eventuele mogelijkheden daar zijn met behoud van de kwaliteit van het historisch stadsbeeld.	Goed om te horen dat u geïnteresseerd bent in het plaatsen van zonnepanelen. Zonnepanelen op platte daken zijn vaak goed mogelijk. Ook is er vaak ruimte voor panelen uit het zicht, of wanneer het achterdakvlak niet grenst aan het openbaar toegankelijk gebied. Daarmee biedt het beleid zeker mogelijkheden voor de genoemde locaties. Monumenten die buiten de beschermde stadsgezichten liggen zijn niet opgenomen op de kansenkaart. Bij monumenten is er vaak ruimte voor panelen wanneer deze uit het zicht geplaatst worden. In het zicht is er over het algemeen geen ruimte voor panelen omdat dit vaak een te grote aantasting / verrommeling van het beeld betekent. Mocht dit in specifieke gevallen niet zo zijn dan is er ruimte voor maatwerk, zie eventueel hoofdstuk 5 p 21 .	Nee	

AJ				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik vind het jammer dat de gemeente heeft gekozen voor een kansenkaart in plaats van een Zonnekaart die meer duidelijkheid geeft. Het is nu nog steeds zo dat een aanvraag wordt beoordeeld door één of meer ambtenaren, en dat hun persoonlijke smaak de doorslag geeft. Er zullen wel wat criteria zijn (hoop ik) maar de ambtenaar beslist. Zo'n beleid leidt, niet alleen in Haarlem, altijd tot onnodig veel bezwaarschriften en procedures. Het uitgangspunt voor het nieuwe beleid is goed, de uitwerking is weer erg omslachtig en subjectief. Het biedt de bewoners weinig zekerheid. En dat kan toch niet de bedoeling zijn.	Het concept van de kansenkaart is om dakeigenaren meer inzicht te geven in de mogelijkheden op hun dak. Uiteindelijk wordt bij het beoordelen van de vergunning getoetst aan het beleid waar de criteria zo duidelijk mogelijk zijn beschreven. Op deze manier tracht de gemeente haar bewoners te helpen om vooraf duidelijkheid te scheppen over de (on)mogelijkheden. De gemeente staat altijd open voor een gesprek wanneer er onduidelijkheden zijn.	Nee	

AK				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Heel fijn dat de regels worden versoepeld en dat er heldere criteria komen. Het moet immers zo eenvoudig mogelijk worden om zonnepanelen te plaatsen, zolang het beschermd stadsgezicht niet relevant wordt aangetast. Ik pleit er erg voor om niet/nauwelijks zichtbare zonnepanelen - op platte daken en op locaties die niet zichtbaar zijn vanaf het openbaar gebied - zelfs vergunningvrij te maken.	Fijn dat u het beleid steunt. Wij zien met de invoering van de Omgevingswet ook mogelijkheden om voor de specifiek aangegeven categorieën het plaatsen van panelen vergunningsvrij te maken. Tegelijk zal voor een deel van de gevallen, zoals bij monumenten een vergunningsplicht blijven gelden.	Nee	

AL				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Na kennisneming van de kansenkaart wilde ik graag een reactie geven op het concept van zoals gepubliceerd eind oktober 2021. Helaas moet ik constateren dat er geen enkel voordakvlak in de Zuiderhout geel is aangemerkt. In de Koninginnebuurt en Haarlem Noord zie ik wel diverse gele daken, o.a. op plekken met jaren 80 woningen. Ik vraag me af hoe deze afweging is gemaakt	De buurt Zuiderhout bestaat, naast enkele complexen, voor een groot deel uit een open bebouwingsstructuur met vrijstaande en twee-onder-één kapwoningen. De bebouwing dateert hoofdzakelijk uit het interbellum. Ook zijn er naoorlogse woningen. Door de	Naar aanleiding van de reactie is paragraaf 2.3, pagina 8 ter	

	aangezien de uniformiteit in de Zuiderhout ver te zoeken is en er reeds een bonte mix van zeer diverse huizen staat uit uiteenlopende decennia? Zo kan ik me voorstellen dat er versoepelingen mogelijk zijn voor de wat moderne huizen (zoals bijvoorbeeld het cluster jaren 80 woningen aan de Fred. Hendrik, Prins Maurits en Anna van Burenlaan). Uit recente ervaring wordt een aanvraag voor zonnepanelen op een schuin voordakvlak bij deze woningen klakkeloos afgekeurd, zelfs als er grote moeite wordt gedaan de uniformiteit te waarborgen door het aanpassen van legplan en kleur. Het lijkt me dat we met de huidige klimaatcrisis en gestelde doelen (zowel van het rijk als de gemeente) ons niet kunnen veroorloven deze kansen te laten liggen in deze wijk? Daarom graag een heroverweging voor de mogelijkheden in de Zuiderhout, met name in de bovengenoemde straten.	verkaveling en het type bebouwing is, naast het voordakvlak, ook het zijdakvlak vaak beeldbepalend en duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Het plaatsen van panelen in het zicht, verhoudt zich in het algemeen niet goed tot het karakteristieke bebouwingsbeeld uit het interbellum. In specifieke gevallen, bijvoorbeeld bij naoorlogse bebouwing, kunnen er, met behoud van kwaliteit soms wel mogelijkheden zijn voor het plaatsen van zonnepanelen. De diversiteit van de bebouwing maakt dat het in algemene zin lastig is om vooraf aan te geven in hoeverre panelen geplaatst kunnen worden zonder onevenredige aantasting van de kwaliteit van de architectuur en het straatbeeld. Dit blijft dus maatwerk. Hierbij wordt getoetst aan hoofdstuk 5 Ruimte voor maatwerk, pagina 21, en kan contact met de gemeente opgenomen worden. Naar aanleiding van de reactie is paragraaf 2.3, pagina 8 ter verduidelijking aangevuld.	verduidelijking aangevuld.	

AM				
Nr.	**opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Beste heer/mevrouw, Bij dezen mijn reactie op het vernieuwde beleid: Wat een ontzetttend fijn plan, en een effectieve verbreding van de mogelijkheden. Zelf valt mijn huis onder categorie 2 - de schuine daken in de binnenstad. Het dak is niet zichtbaar vanaf de weg, waardoor zonnepanelen daar perfect zouden zijn. Dit heb ik dan ook eerder al aangegeven aan de gemeente, maar toen was	Fijn te horen dat u het beleid ondersteunt en dank voor uw betrokkenheid. Het beleid biedt ruimte voor maatwerk en sluit hiermee aan op uw reactie. Wij nemen uw verdere tips ter harte. Ook bij eventuele toekomstig beleidswijzigingen wordt de stad betrokken.	Nee	

	maatwerk nog niet mogelijk en kreeg ik een standaard afwijzingsbrief. Ontzettend mooi om te lezen dat er nu écht maatwerk wordt geleverd. Mijn advies zou ook zeker zijn: stuur GEEN standaard afwijzingsbrieven bij aanvragen van zonnepanelen die niet in het huidige (óf nieuwe) beleid zonnepanelen passen, maar geef bij de aanvraag de aanvrager genoeg ruimte om te beargumenteren waarom deze er toch zouden kunnen komen. Mocht in overleg tóch blijken dat het niet past, verwijs dan aub meteen door naar een beschikbaar zonnedakproject waar de bewoner aan kan deelnemen. Zo pakt u als gemeente direct door, heeft u meer kans dat de bewoner op die manier groene energie gaat opwekken én hoeft de bewoner niet zelf gaan zoeken naar iets dat past. Daarnaast: bij verandering van dit beleid dienen alle inwoners op de hoogte te worden gesteld. De klimaatcrisis gebeurt nú, dus haast bij het informeren is zeker nodig. Zorg dus als gemeente dat hier een campagne voor wordt gestart, of dat dit via (social) media duidelijk wordt gecommuniceerd. Men gaat er niet vanuit dat zoiets veranderd, dus eenmaal uitgezocht zal de inwoner niet opnieuw naar informatie gaan zoeken. Hartelijk dank voor de broodnodige aanpassingen en het uitgebreide werk wat hiervoor nodig was!			

AN				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Samenvatting Dat Haarlem streeft naar duurzaamheid is goed, maar dat mag niet ten koste gaan van het beschermd stadsgezicht. Als de Nota wordt aangepast, zal een groot deel van de daken, vergunningvrij of marginaal getoetst, mogen worden volgelegd met zonnepanelen. De kwaliteit van het historisch stadsbeeld zal hierdoor wel degelijk worden aangetast.	Vergunningsvrij betekent niet regelvrij. Het vergunningsvrij maken biedt een mogelijkheid om het eenvoudiger te maken voor initiatiefnemers. Onder de voorwaarden die in het toetsingskader gegeven zijn worden mogelijkheden gezien om, voor platte daken en schuine daken uit het zicht (bij niet	Nee	

	Dit geldt met name voor alle bewoners van deze beschermde delen van de stad. Zij hoeven slechts uit hun raam op de eerste verdieping te kijken om overal zonnepanelen te ontwaren. Het dakenlandschap zal onomkeerbare schade oplopen, zonder dat duidelijk wordt onderbouwd waarom de gemeente Haarlem kiest voor deze herziening van de wet.	monumenten), te kijken naar de vergunningsplichtig. Hierbij wordt opgemerkt dat, voor niet monumenten het in de huidige situatie op basis van landelijke regelgeving, het plaatsen van panelen op het achterdakvlak, niet grenzend aan het openbaar gebied, al vergunningsvrij is. Verwacht wordt dat een mogelijke uitbreiding hiervan voor de genoemde categorieën onder de voorwaarden van het aangegeven toetsingskader niet tot onaanvaardbare situaties leidt. Duidelijke communicatie en handhaving zijn hierbij randvoorwaarden. Het klopt dat er ruimte is voor panelen die vanaf hogere punten duidelijk zichtbaar zijn en impact hebben op de beleving van het stadsbeeld. Daarom is opgenomen dat panelen in een zo rustig mogelijk patroon geplaats worden en zoveel mogelijk evenwijdig aan de dakrand, nok of gootlijst, pagina 15 onder a. dit helpt onnodige verrommeling en excessen voorkomen. Onder duurzaamheid In het Actieplan Schone Energie is in beeld gebracht hoeveel duurzame energie in Haarlem kan worden opgewekt binnen de gemeentegrenzen. Daarbij is gekeken naar de potentie van woningen, utiliteitsgebouwen en de openbare ruimte. In Haarlem kan maximaal 20-30% van de toekomstige energiebehoefte lokaal opwekken. Daar zijn ook de daken van het beschermd stadsgezicht voor nodig. Daarnaast is er een grote behoefte onder		

		bewoners om zelf te gaan verduurzamen. Ten slotte zijn zonnepanelen tijdelijk en brengen ze geen onomkeerbare schade aan de daken. Onder Historisch dakenlandschap Zie de beantwoording hierboven. De kansenkaart geeft een indicatie van de mogelijkheden voor zonnepanelen. De kansenkaart is met zorgvuldigheid samengesteld. Het betreft een 'automatisch' gegenereerde kaart. Dit betekent dat er soms onvolkomenheden in zitten. Naar aanleiding van de reacties is de kaart nogmaals nagelopen en zijn enkele onvolkomenheden eruit gehaald. Monumenten hebben op de kansenkaart een specifieke aanduiding / arcering. Bijlage 4 van beleid kan als hulp gebuikt worden bij het bepalen van de zichtbaarheid. Vaak is de overzijde van de straat hierbij bepalend maar dat geldt bijvoorbeeld niet wanneer er maar aan één zijde panden staan. Dan zijn deze over een grotere afstand zichtbaar en worden deze ook als zodanig beoordeeld. Onder Compromisvoorstel Wij delen de mening dat op platte daken vaak ruimte is voor zonnepanelen met behoud van erfgoedwaarden. Dit geldt ook voor schuine daken uit het zicht en in de aangegeven gevallen voor panelen in het zicht met een goed legplan. Daarom is het goed dat ook deze daken benut kunnen worden voor het		

		opwekken van schone energie en niet uitgesloten worden.		

AO				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Beste leden van de gemeenteraad, Het is mooi dat de gemeente Haarlem beleid krijgt m.b.t. inpassen van zonnepanelen in het stadsbeeld. Naar aanleiding hiervan heb ik wel een aantal aandachtspunten. Er wordt veel verwacht van nieuwe technieken zoals zonnefolies en dakpannen. Dit zijn echter nice producten die veelal veel duurder en lastig te verkrijgen zijn. Dit wordt zeker voor particulieren en probleem en zal het benutten van daken remmen. Bij alternatieven wordt gewezen op inkoop van groene stroom. Ik vind het vreemd dat dit als een alternatief wordt gepresenteerd, omdat er juist ruimte gecreëerd moet worden voor opwekking op daken. Check de kansenkaart nog eens goed. Volgens mij staan diverse daken hier niet goed op. De regels voor plaatsing van zonnepanelen binnen beschermd stadsgezicht voor niet monumenten zijn erg beperkend en niet goed onderbouwd. Bovendien waarom worden er eisen gesteld aan de egale kleur, als tegelijk wordt geëist dat ze onzichtbaar moeten zijn vanaf de openbare ruimte. Ik denk dat Haarlem haar ambities met betrekking tot klimaatverandering en duurzame energie nooit kan halen met deze zware inperking. Daarnaast zijn de som aan regels ingewikkeld en niet eenduidig.	De verwachting is dat de genoemde alternatieve technieken soms een goede uitkomst bieden. Het is daarom belangrijk dat hier aandacht voor is. Tegelijk is toepassing van alternatieve technieken zeker op dit moment nog beperkt en gaat het met name over zonnepanelen. Het beeld dat ruimte gecreëerd moet worden voor het opwekken van schone energie wordt gedeeld. Het beleid is gericht op het bieden van ruimte hiervoor met behoud van erfgoedwaarden. De kansenkaart geeft een indicatie van de mogelijkheden voor zonnepanelen. De kansenkaart is met zorgvuldigheid samengesteld. Het betreft een ‘automatisch’ gegenereerde kaart. Dit betekent dat er soms onvolkomenheden in zitten. Naar aanleiding van de reacties is de kaart nogmaals nagelopen en zijn enkele onvolkomenheden eruit gehaald. De mening dat de regels voor panelen in de beschermde stadsgezichten erg beperkend zijn en niet goed onderbouwd, wordt niet gedeeld. O.a. op de kansenkaart is zichtbaar dat er veel, nog onbenutte ruimte is voor zonnepanelen in de beschermde stadsgezichten. Zonnepanelen met een egale kleur, all-black zijn standaard goed verkrijgbaar. Deze voorwaarde betekent	Nee	

		geen beperking maar helpt wel bij het niet onnodig verstoren van het daklandschap. Uit het zicht vanaf het openbaar toegankelijk gebied betekent niet dat deze daken en panelen niet zichtbaar zijn vanaf hogere punten, bijvoorbeeld vanuit panden, balkons en dakterrassen in de omgeving. De mening dat de ambities niet gehaald kunnen wordt niet herkend. Onlangs heeft het Plan Bureau voor de Leefomgeving (PBL) berekend dat gemeenten de doelstelling uit het klimaatakkoord voor zon en windenergie op land gaan halen. Het bieden van ruimte voor het opwekken van zonne-energie met behoud van de kwaliteit van het beschermde stadsbeeld is mogelijk maar vraagt wel om een zorgvuldig kader. Met voorliggend beleid wordt dit geboden.		
2				

AP				
Nr.	**opmerking**	**Antwoord**	**aanpassing**	
1	Wijkvereniging De Groene Kroon ondersteunt bewoners (Bosch & Vaart en Koninginnebuurt) bij het maken van keuzes bij het energetisch verbeteren van de eigen woning. Het opwekken van (zonne)energie vormt bij veel bewoners daarbij een belangrijk onderdeel. Het blijkt binnen het Beschermd Stadsgezicht en op Monumenten vaak een vraagstuk te zijn voor bewoners of dit mogelijk is. En daarbij vraagt men zich vaak af hoe dit getoetst wordt.	Dank voor uw betrokkenheid bij de verduurzaming van woningen en goed om te horen dat u positief aankijkt tegen het beleidsstuk en u dit ziet als een bruikbaar en inzichtelijk document voor de bewoners in de wijk.	Nee	

	Binnen het beleidsplan wordt onderscheid gemaakt tussen platte -en schuine daken. En daarnaast de monumenten. Ook wordt er maatwerk geschetst om verrommeling in het Beschermd Stadsgezicht tegen te gaan, waarbij eisen worden gesteld aan de beeldkwaliteit van de schuine daken. Dit juichen wij toe. Er wordt een transparant toetsingskader geschetst waar, en op welke wijze, burgers de opwekking van zonne-energie op hun daken kunnen inrichten. De Kansenkaart geeft een overzicht van de diverse gebieden waar ruimte is voor het inrichten van zonne-energie systemen op daken. Uit de Kansenkaart volgt vervolgens een helder stroomschema waar de bewoner van Haarlem kan zien hoe de afwegingen voor het al dan niet toestaan van een zonne-energiesysteem worden gemaakt en welke stappen in dat proces nodig zijn. Daarnaast is het duidelijk waar en wanneer er vergunning dient te worden aangevraagd op de installatie en wordt beschreven aan welke eisen de aanvraag dient te voldoen. Wij denken dat hiermee meer Zonne-systemen in onze wijken zullen worden aangelegd. Ook dat juichen wij toe. In algemene zin is dit Beleidsstuk daarom naar onze mening een bruikbaar en inzichtelijk document voor de bewoners van onze wijken.			

AQ				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Ik woon in zuiderhout waar veel bewoners graag willen investeren in zonnepanelen op hun dak. Maar ik zie in jullie concept kansenkaart vooral veel rood gekleurde daken, dus ' in principe niet'. In veel gevallen gaat het om achterzijden van huizen, waarvan dus vanaf straatzijde niets te zien is. Ik vind het onbegrijpelijk dat voor deze huizen ' in principe niet' wordt bepaald. Voor deze huizen zou ik in ieder geval ' ja met goed legplan' of zelfs gewoon ' ja op schuine daken' adviseren.	De buurt Zuiderhout bestaat, naast enkele complexen, voor een groot deel uit een open bebouwingsstructuur met vrijstaande en twee-onder-één kapwoningen. De bebouwing dateert hoofdzakelijk uit het interbellum. Ook zijn er naoorlogse woningen. Door de verkaveling en het type bebouwing is, naast het voordakvlak, ook het zijdakvlak vaak beeldbepalend en duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Het plaatsen	Naar aanleiding van de reactie is paragraaf 2.3, pagina 8, ter verduidelijking aangevuld.	

	Haarlem heeft grote duurzame ambities, met zo'n concervatieve instelling gaan we die natuurlijk nooit halen!	van panelen in het zicht, verhoudt zich in het algemeen niet goed tot het karakteristieke bebouwingsbeeld uit het interbellum. In specifieke gevallen, bijvoorbeeld bij naoorlogse bebouwing, kunnen er, met behoud van kwaliteit soms wel mogelijkheden zijn voor het plaatsen van zonnepanelen. De diversiteit van de bebouwing maakt dat het in algemene zin lastig is om vooraf aan te geven in hoeverre panelen geplaatst kunnen worden zonder onevenredige aantasting van de kwaliteit van de architectuur en het straatbeeld. Dit blijft dus maatwerk. Hierbij wordt getoetst aan hoofdstuk 5 Ruimte voor maatwerk, pagina 21, en kan contact met de gemeente opgenomen worden. Bij niet monumenten is voor het plaatsen van zonnepanelen op het achterdakvlak, wanneer dit niet grenst aan het openbaar gebied, geen vergunning nodig, zie eventueel bijlage 4 uit het beleid. Naar aanleiding van de reactie is paragraaf 2.3, pagina 8, ter verduidelijking aangevuld.		

AR				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Inspraakreactie op concept vernieuwd beleid gemeente Haarlem Zonnepanelen in beschermd stadsgezicht en op monumenten. Geachte, Hierbij onze reactie op het concept voor vernieuwd beleid zonnepanelen. Vernieuwing van dit beleid is hard nodig om het voor burgers en bedrijven makkelijker te maken om zonnestroom	Goed om te horen dat u ook van mening bent dat het goed is dat het beleid vernieuwd wordt en dat het makkelijker wordt gemaakt voor burgers en bedrijven om zonne-energie te benutten. Het beleid past bij de uitwerking van het Actieplan Schone Energie wat in het kader van de Regionale Energie Strategie is vastgesteld.	Nee	

	en -warmte op te wekken en daarmee bij te dragen aan de opgave die de stad heeft om minder duurzame energiebronnen te vervangen door duurzamere, onder andere verwoord in het coalitieakkoord, de transitievisie warmte, doelstellingen Haarlem klimaatneutraal in 2030, Regionale Energie Strategie en het uitroepen van de klimaatnoodtoestand door de gemeenteraad. Het concept vernieuwd beleid zonnepanelen is in strijd met dit beleid en signaal van de gemeenteraad. Wie A zegt moet ook B zeggen en serieus werk maken van het bieden van kansen voor zonnepanelen in Haarlem. Positief is dat het concept, als het wordt aangenomen, het mogelijk zal maken dat onder de nieuwe Omgevingswet, onder bepaalde voorwaarden, geen vergunning meer aangevraagd hoeft te worden voor het leggen van zonnepanelen en -collectoren op platte daken. Echter het concept heeft de volgende grote tekortkomingen: 1. Veel naoorlogse woningen vallen ten onrechte onder een streng regime voor zonnepanelen en -collectoren op schuine daken zichtbaar vanuit de openbare ruimte. Bijvoorbeeld een paar honderd woningen gebouwd tussen circa 1980 en 2000 ten oosten van het ECL. In totaal gaat het om duizenden woningen die ten onrechte strenge beperkingen krijgen opgelegd en daardoor niet voluit mee kunnen doen aan de opgave voor verduurzaming van de energievoorziening. 2. De voorgestelde legplannen leiden tot 'postzegelpanelen' op relatief grote daken, bijvoorbeeld op woningen aan de Zaanenlaan worden maar 6 panelen toegestaan. Met de nieuwe technieken, passtukken, dummypanelen, micro-omvormers en optimizers, is een veelvoud aan panelen mogelijk. 3. Dat is des te pijnlijker omdat het concept bij toegestane panelen ook PVT panelen noemt. Dat is een belangrijke nieuwe techniek die dubbele energieopbrengst mogelijk maakt aan stroom en warmte door deze te koppelen aan warmtepompen. Daarvoor zijn tenminste 10 PVT panelen per woning nodig en dat wordt onmogelijk gemaakt door de getoonde legplannen. De	Een belangrijk element van het beleid is dat vooraf zoveel mogelijk inzichtelijk wordt gemaakt wat kan en welke voorwaarden er gelden zodat, daar waar het kan, het eenvoudiger wordt om zonnepanelen te plaatsen. 1. Voor de inbreidingslocatie met de meer recent gebouwde woningen ten oosten van het Eerste Christelijke Lyceum, is aangeven dat er mogelijkheden zijn voor panelen, ook wanneer deze in het zicht liggen. Een goed legplan is hierbij wel nodig. Deze bewoners kunnen dus zeker meedoen aan de verduurzaming van de energievoorziening. 2. Het beleid staat het gebruik van genoemde technieken en passtukken/ dummypanelen niet in de weg. Aangegeven legplannen zijn een uitnodiging om aan de slag te gaan. Wanneer op zorgvuldige meer panelen mogelijk zijn en dit niet leidt tot verrommeling zijn hier mogelijkheden. Dit is wel maatwerk waarbij de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) om advies wordt gevraagd. 3. Ook in het beleid in Haarlem kan gebruik gemaakt worden van PVT-panelen (zie eventueel p 17 Type panelen, onder a). Het aantal is afhankelijk van hoe het dak er specifiek uitziet en hangt bijvoorbeeld samen met de aanwezigheid van dakkapellen, dakramen en schoorstenen. Dit is in andere gemeenten niet anders.		

	gemeente Leiden heeft voorbeelden van legplannen die wel PVT panelen mogelijk maken in het zicht in beschermd stadsgezicht. Deze zijn ook minder rommelig dan de voorbeelden in het concept. Zijn deze legplannen bij de gemeente Haarlem bekend? Zo ja, waarom volgt de gemeente Haarlem dit voorbeeld niet? Het is ook mogelijk om toe te staan op een heel dakvlak de dakpannen te vervangen door panelen met passtukken en zonnepanelen. Dat is in beschermd stadsgezicht, met uitzondering van monumenten, fraaier en minder rommelig dan wat nu wordt voorgesteld met randen van minimaal twee dakpannen die zichtbaar moeten blijven, afstanden tot kilkepers etc. 4. Waarom zijn zonnepanelen op dwarskappen niet toegestaan? De landelijke RCE richtlijnen sluiten dit niet uit, dus sta dit gewoon toe. 5. Waarom eindeloze zichtlijnen hanteren? De gemeente Leiden heeft deze beperkt tot maximaal 35 meter vanaf 1,80 meter hoogte met de reden dat op een bepaalde afstand zonnepanelen niet hinderlijk zijn, zeker als wordt voldaan aan regels wat betreft de kleur, niet spiegelend, patroon en dergelijke. Kennelijk staan de landelijke RCE richtlijnen dat toe en dat zou Haarlem als regel kunnen vastleggen. 6. In het concept staan een aantal hinderlijke spel- en taalfouten, maar de kansenkaart zit vol met ernstige fouten: platte daken die als schuine daken worden bestempeld, vreemde patronen zijn te zien op individuele woningen waardoor burgers en bedrijven niet weten waar ze aan toe zijn en ambtenaren niet waar ze aan moeten toetsen. Kennelijk zitten er fouten in het algoritme waarmee de kaart is gemaakt. Deze fouten moeten worden hersteld voor de gemeenteraad erover kan oordelen. 2 voorbeelden: 7. Als alternatief voor zonnepanelen op eigen dak wordt deelname aan een energiecooperaties aangeraden of afname van groene stroom. De dakruimte voor energiecooperaties is echter zeer beperkt in verhouding tot de huidige en toekomstige elektriciteitsvraag. Groene stroom is op basis van Garanties Van	Het college is bekend met het beleid van de gemeente Leiden. In dit beleid is een vergelijkbare richting gekozen waarbij, daar waar het kan, ruimte is voor panelen in het zicht met een goed legplan en op andere plaatsen geen ruimte wordt gezien voor panelen in het zicht. Wat een goed legplan is verschilt per type architectuur en per gebouw.. In Haarlem gaat het hierbij met name om complexmatige bebouwing uit het interbellum. Hier zijn de voorbeeld-legplannen met name op gericht. Passtukken en dummypanelen worden expliciet genoemd als mogelijkheid. Dakvlakvullende oplossingen kunnen interessant zijn. Vaak is dit echter niet goed mogelijk in verband met dakkapellen, dakramen en schoorstenen. Verwachting is niet dat dit op grote schaal toegepast gaat worden. In het beleid is ruimte voor maatwerk. Dit wordt dan beoordeeld door de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK). 4.Naast de plekken waar specifiek is aangegeven dat zonnepanelen ook in het zicht mogen is er in principe ruimte voor zonnepanelen wanneer deze niet zichtbaar zijn vanaf het openbaar toegankelijk gebied, dit betreft platte daken maar ook schuine daken en dwarskappen. Op de tekening van pagina 14 is dit ook aangegeven.		

	Oorsprong en draagt daardoor niet of nauwelijks bij aan verduurzaming van de elektriciteitsopwekking, dat is al jaren bekend. Wij raden aan om serieuze aanpassingen te doen aan het concept en daarmee de kansen voor zonnepanelen in Haarlem verder uit te breiden en in overeenstemming te brengen met andere beleidsdoelstellingen en oproep van de gemeenteraad, volgens deze en andere inspraakreacties. En verder roepen wij op om de werkelijke visuele vervuiling in beschermd stadsgezicht en op en aan monumenten aan te pakken: bijvoorbeeld de vele schreeuwerige winkelpuien in de historische binnenstad op ooghoogte, verkeersaders, geparkeerd blik (auto's) etc. Er horen enkele figuren bij deze inspraakreactie. Graag horen wij hoe wij die aan u kunnen toesturen. De gemeente Leiden er een jaar geleden wel in is geslaagd om een eenduidige kansenkaart te maken. Het Posthuis in het Zaanenpark aan de Mercuriustraat dat herbouwd moet worden heeft ook een eigenaardig patroon:	5. Zonnepanelen zijn ook van een grotere aftand dan 35 meter heel duidelijk zichtbaar. Het is daarom niet wenselijk een dergelijke afstand op te nemen. 6. De kansenkaart geeft een indicatie van de mogelijkheden voor zonnepanelen. De kansenkaart is met zorgvuldigheid samengesteld. Het betreft een 'automatisch' gegenereerde kaart. Dit betekent dat er soms onvolkomenheden in zitten. Naar aanleiding van de reacties is de kaart nogmaals nagelopen en zijn enkele onvolkomenheden eruit gehaald. 7. Collectieve zonnedaken zijn een mooi alternatief voor mensen die weinig of geen mogelijkheden hebben voor zonnepanelen op hun eigen dak. Afgelopen jaar zijn er meerdere collectieve daken in Haarlem geopend en ook komende jaren wordt samen met energiecorporaties gewerkt aan de realisatie van nieuwe daken. De gemeente heeft daarvoor ook meerdere daken beschikbaar gesteld. Het voorgestelde beleid past binnen het beleid van de gemeente. Uit de inspraakreacties komt een gevarieerd beeld naar voren van bewoners en (belangen)organisaties. Hierin wordt zowel gepleit voor verdere verruiming van de mogelijkheden als voor het terugbrengen van de mogelijkheden met het oog op erfgoedwaarden. Ook zijn er reacties die aangeven een goede balans te zien in de gekozen lijn.		

		De genoemde beeldkwaliteit ten aanzien van o.a. winkelpuien en geparkeerde auto's etc. valt buiten de scope van dit stuk.		

AS				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Na kennisneming van de kansenkaart wilde ik graag een reactie geven op het concept van zoals gepubliceerd eind oktober 2021. Helaas moet ik constateren dat er geen enkel voordakvlak in de Zuiderhout geel is aangemerkt. In de Koninginnebuurt en Haarlem Noord zie ik wel diverse gele daken, o.a. op plekken met jaren 80 woningen. Ik vraag me af hoe deze afweging is gemaakt aangezien de uniformiteit in de Zuiderhout ver te zoeken is en er reeds een bonte mix van zeer diverse huizen staat uit uiteenlopende decennia? Zo kan ik me voorstellen dat er versoepelingen mogelijk zijn voor de wat moderne huizen (zoals bijvoorbeeld het cluster jaren 80 woningen aan de Fred. Hendrik, Prins Maurits en Anna van Burenlaan). Uit recente ervaring wordt een aanvraag voor zonnepanelen op een schuin voordakvlak bij deze woningen klakkeloos afgekeurd, zelfs als er grote moeite wordt gedaan de uniformiteit te waarborgen door het aanpassen van legplan en kleur. Het lijkt me dat we met de huidige klimaatcrisis en gestelde doelen (zowel van het rijk als de gemeente) ons niet kunnen veroorloven deze kansen te laten liggen in deze wijk? Daarom graag een heroverweging voor de mogelijkheden in de Zuiderhout, met name in de bovengenoemde straten.	De buurt Zuiderhout bestaat, naast enkele complexen, voor een groot deel uit een open bebouwingsstructuur met vrijstaande en twee-onder-één kapwoningen. De bebouwing dateert hoofdzakelijk uit het interbellum. Ook zijn er naoorlogse woningen. Door de verkaveling en het type bebouwing is, naast het voordakvlak, ook het zijdakvlak vaak beeldbepalend en duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Het plaatsen van panelen in het zicht, verhoudt zich in het algemeen niet goed tot het karakteristieke bebouwingsbeeld uit het interbellum. In specifieke gevallen, bijvoorbeeld bij naoorlogse bebouwing, kunnen er, met behoud van kwaliteit soms wel mogelijkheden zijn voor het plaatsen van zonnepanelen. De diversiteit van de bebouwing maakt dat het in algemene zin lastig is om vooraf aan te geven in hoeverre panelen geplaatst kunnen worden zonder onevenredige aantasting van de kwaliteit van de architectuur en het straatbeeld. Dit blijft dus maatwerk. Hierbij wordt getoetst aan hoofdstuk 5 Ruimte voor	Naar aanleiding van de reactie is paragraaf 2.3, pagina 8, ter verduidelijking aangevuld.	

		maatwerk, pagina 21, en kan contact met de gemeente opgenomen worden. Naar aanleiding van de reactie is paragraaf 2.3, pagina 8, ter verduidelijking aangevuld.		

AT				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Samenvatting van zienswijze, zie eventueel de bijlage bij deze nota voor de volledige zienswijze van Erfgoedvereniging Heemschut. Erfgoedvereniging Heemschut geeft aan het beleid in algemeen zorgvuldig en goed doordacht te vinden. Wel worden er voorstellen voor aanpassingen gedaan. Samengevat wordt genoemd dat als uitgangspunt geldt dat panelen niet zichtbaar zijn vanaf de staat, met uitzondering van specifieke bebouwing, zoals aangegeven op de kansenkaart, welke net als andere afwijkingen altijd maatwerk zijn waarvoor een strak kwaliteitsregime geldt.	Dank voor uw reactie. Het college vindt het behoud van het historische stadsbeeld en kwaliteit van monumenten en het beschermde stadsgezicht van belang. Dit betekent niet er geen of weinig ruimte is voor verduurzaming en plaatsen van zonnepanelen. De kansenkaart laat zien dat er veel onbenutte ruimte is. Dit kan vaak uit het zicht van het openbaar toegankelijk gebied. Op sommige plekken is er ruimte voor panelen in het zicht met een goed legplan. Het beleid is erop gericht om daar waar het kan meer ruimte te geven en de beschikbare ruimte beter te benutten. Dit betekent een aanpassing van het huidige beleid waarbij meer ruimte is voor zonne-energie.	Naar aanleiding van de reactie is paragraaf 2.3, pagina 8 ter verduidelijking aangevuld De koppeling met de categorieën is in de tabel opgenomen. Een verwijzing naar de kleur op de kansenkaart is toegevoegd. De leesbaarheid van de bijlage RCE zal verbeterd worden.	

2	Aangegeven wordt dat de legenda onvoldoende duidelijk is en ongewenste verwachting oproept.	Er is zorgvuldig naar gekeken naar de legenda van de kansenkaart. Bij de legenda wordt een nadere uitleg gegeven onder de i. Hiermee is wordt een genuanceerd beeld gegeven over de mogelijkheden.		
3	Kansenkaart heeft grillige vlakken en is soms niet goed leesbaar. Gevraagd wordt dit duidelijker te maken.	De kansenkaart geeft een indicatie van de mogelijkheden voor zonnepanelen. De kansenkaart is met zorgvuldigheid samengesteld. Het betreft een 'automatisch' gegenereerde kaart. Dit betekent dat er soms onvolkomenheden in zitten. Naar aanleiding van de reacties is de kaart nogmaals nagelopen en zijn enkele onvolkomenheden eruit gehaald.		
4	Uitsnede van de kansenkaart van de historische binnenstad is niet opgenomen in het beleidsstuk.	Een uitsnede van de kansenkaart ter plaatse van binnenstad is opgenomen op pagina 11 van het beleidsstuk.		
5	Aangegeven wordt dat het vergunningsvrij maken van panelen uit het zicht op schuine en platte daken te risicovol is.	Vergunningsvrij betekent niet regelvrij. Het vergunningsvrij maken biedt een mogelijkheid om het eenvoudiger te maken voor initiatiefnemers om panelen te plaatsen. Onder de voorwaarden die in het toetsingskader gegeven zijn worden mogelijkheden gezien om voor platte daken en schuine daken uit het zicht (bij niet monumenten) te kijken naar de vergunningsplichtig. Hierbij wordt opgemerkt dat voor niet monumenten in de huidige situatie op basis van landelijke regelgeving het plaatsen van panelen op het achterdakvlak, niet grenzend aan het openbaar gebied,		

		vergunningsvrij is. Verwacht wordt dat een mogelijke uitbreiding hiervan voor de genoemde categorieën, onder de voorwaarden van het toetsingskader zoals aangegeven in het beleid, niet tot onaanvaardbare situaties leidt. Duidelijke communicatie en handhaving zijn hierbij randvoorwaarden.		
6	Gevraagd wordt om in Deel II toetsingskader een tekstdeel op te nemen naast de genoemd toetsingskader ook de overige regels / toetsingskader mbt beschermde stadsgezichten, monumenten en orde 2 panden van toepassing zijn.	We begrijpen deze suggestie maar een dergelijke aanvulling is niet nodig. Voor de omgang met zonnepanelen geeft het voorliggende beleid met het gegeven toetsingskader en afwegingskader een voldoende duidelijk beeld. Hiermee worden geen ongewenste verwachtingen gewerkt maar wordt op zorgvuldige wijze de ruimte geschetst die aanwezig is voor het de opwek van zonne-energie.		
7	Gevraagd wordt om op pagina 16 een zinsnede toe te voegen waarmee het vergunningsvrij plaatsen van zonnepanelen afhankelijk wordt gemaakt van dat dit ‘niet zichtbaar is vanaf het openbaar gebied’ en het ‘historische stadsbeeld niet verstoord’.	De mogelijkheid voor het vergunningsvrij plaatsen van panelen op het achterdakvlak, wanneer dit niet grenst aan het openbaar gebied, bij niet monumenten, is opgenomen in landelijke regelgeving, (Besluit ruimtelijke ordening (Bor), Bijlage II).		
8	Heemschut adviseert nogmaals goed te kijken naar de categorie Ruimte voor maatwerk en een goed idee (hoofdstuk 5), met name in relatie tot monumenten en orde 2 panden. Gevraagd wordt of dit afwegingskader toereikend is. Gevraagd wordt of naast de ARK ook de afdeling erfgoed hierbij om advies gevraagd moet worden.	Het afwegingskader van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is uitgebreid en biedt voldoende richting op basis waarvan concrete aanvragen getoetst kunnen worden door de ARK. De afdeling erfgoed adviseert hierbij voor zover het monumenten betreft, zowel binnen en als buiten de beschermde stadsgezichten.		
9	Er worden verschillende tekstvoorstellen gedaan. Gevraagd wordt expliciet op te nemen dat het bij monumenten gaat om rijks- en gemeentelijke monumenten, hoofdstuk 1.	De meerwaarde van het benoemen hiervan wordt in deze context niet gezien aangezien er in dit kader beleidsmatig geen onderscheid is.		

10	Aanvulling waarbij in plaats van het woord ‘onrustig’ wordt aangegeven dat het een ‘onnodige verstoring van de kwaliteit van het historische stadsbeeld’ betreft, hoofdstuk 2.	De gekozen redactie is wat algemener dan in de inspraakreactie wordt voorgesteld. In deze inleidende paragraaf wordt, de meerwaarde van het aangegeven tekstvoorstel niet gezien.		
11	Paragraaf 2.1., 4e alinea suggereert te veel ruimte voor het plaatsen van zonnepanelen in het zicht met een goed legplan.	Dit beeld wordt niet herkend. Er is gedetailleerd en precies beschreven waar ruimte is zonnepanelen. Op de kansenkaart is dit indicatief in beeld gebracht. Hiermee vinden wij dat sprake is van een zorgvuldige communicatie over de mogelijkheden.		
12	Verzocht wordt om op pagina 19, onder Toetsingskader, een zinsnede toe te voegen over bijzondere of kwetsbare materialen.	Het is niet nodig om dit hier toe te voegen omdat, dit al is opgenomen bij het betreffende toetsingskader onder d. op pagina 20.		
13	In paragraaf 2.3 expliciet vermelden dat voor Haarlem Zuid het plaatsen van panelen in het zicht moeilijk niet mogelijk is.	Naar aanleiding van de reacties is deze paragraaf aangevuld met: Het beschermde stadsgezicht van Haarlem-Zuid bestaat, naast enkele complexen, over het algemeen uit een open bebouwingsstructuur met vrijstaande en twee-onder-één kapwoningen. De bebouwing dateert hoofdzakelijk uit het interbellum. Ook zijn er naoorlogse woningen. Door de verkaveling en het type bebouwing is, naast het voordakvlak, ook het zijdakvlak vaak beeldbepalend en duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Het plaatsen van panelen in het zicht, verhoudt zich in het algemeen niet goed tot de karakteristieke bebouwing uit het interbellum. Naar aanleiding van de reactie is paragraaf 2.3, pagina 8 ter verduidelijking aangevuld		
14	Paragraaf 2.4, er wordt gepleit voor meer verwachtingsmanagement bij het voorbeeld van de Zaanenlaan	Opgemerkt wordt de panelen in het voorbeeld inmiddels geregisseerd zijn volgens het		

	en een koppeling te maken met de gele categorie (panelen in het zicht met een goed legplan.	legplan, waar in deze paragraaf naar verwezen wordt. Geschetste mogelijkheden zijn dus reëel. Het is op deze plek niet nodig om naar de categorieën te verwijzen. Voor de leesbaarheid is gekozen om het algemene deel niet technisch te maken.		
15	Aangegeven wordt dat de categorieën uit de tabel op pagina 14 gekoppeld kunnen worden aan de categorieën en de kleuren op de kansenkaart.	De koppeling met de categorieën is in de tabel opgenomen. Een verwijzing naar de kleur op de kansenkaart is toegevoegd. De reactie leidt tot aanpassing op dit punt.		
16	Toevoegen op pagina 15 in de titel dat het gaat om platte daken uit het zicht in verband met het kweken van verwachtingen.	De toevoeging is hier de nodig. Aan het begin van de tekst is duidelijk aangegeven dat het gaat om panelen uit het zicht.		
17	Op pagina 17 toevoegen welk soort bebouwing in aanmerking komt voor deze categorie, panelen in het zicht met een goed legplan, ivm verwachtingen.	Toevoeging in op deze plek is niet nodig. Om herhaling te voorkomen is er niet voor gekozen hier nogmaals op in te gaan. Hier is wel verwezen naar de kansenkaart waarmee duidelijk is voor welke bebouwing dit geldt.		
18	Verder uitschrijven van criteria onder a met betrekking tot de aanwezigheid van onvoldoende alternatieven.	Het verder uitschrijven hiervan is niet nodig. Dit betreft een afwegingskader waarbij ruimte is voor maatwerk. Genoemde criteria onder a past hierbij.		
19	Toevoegen op pagina 19 in de inleidende alinea dat plaatsing niet mogelijk is wanneer het kwetsbare of bijzondere materialen betreft e.e.a. bij de criteria is opgenomen.	Om herhaling te voorkomen is ervoor gekozen dit niet tweemaal op te nemen.		
20	Gesuggereerd wordt om hier in algemene zin ook aan te geven dat de erfgoedwet van toepassing is en de belangrijkste criteria te benoemen met betrekking tot behoud van monumentwaarden.	Genoemde toevoeging valt buiten de scope van dit stuk. Voor de leesbaarheid is er niet voor gekozen om dit op te nemen.		
21	Aangegeven wordt dat Heemschut Bijlage 4 niet duidelijk vindt en adviseert geen vergunningsvrije categorie op te nemen.	Het vergunningsvrij plaatsen van panelen op het achterdakvlak niet grenzend aan het openbaar gebied, bij niet monumenten, is opgenomen in landelijke regelgeving, (Besluit		

		ruimtelijke ordening (Bor), Bijlage II). De uitleg is ons inziens voldoende duidelijk.		
22	Afwegingskader van de RCE in bijlage 6 is slecht leesbaar.	De leesbaarheid van deze bijlage zal verbeterd worden. Dit wordt aangepast.		

AU				
Nr.	**opmerking**	**antwoord**	**aanpassing**	
1	Samenvatting reactie Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK), zie eventueel de bijlage bij deze nota voor de volledige reactie. De commissie is positief over de kansenkaart die veel duidelijkheid geeft aan bewoners. Wat betreft het concept-beleidsstuk heeft zij de volgende opmerkingen: Zij adviseert uitspraken te doen over hellingshoek van zonnepanelen op een plat dak (p. 15) en de richting van zonnepanelen ten opzichte van de zon, dakvlak en zichtlijnen.	Belangrijk uitgangspunt is dat panelen op platte daken niet zichtbaar zijn vanaf het openbaar gebied. Hiervoor is voldoende afstand tot de dakrand nodig. Als vuistregel is hierbij opgenomen dat de afstand minimaal gelijk is aan de hoogte van de panelen. Wanneer de zichtlijnen langer zijn kan meer afstand nodig zijn, om te zorgen dat panelen uit het zicht liggen. Het specifiek vastleggen van een (minimale / maximale) hellinghoek wordt niet nodig geacht. Hoewel de optimale hoek circa 36 graden is, worden zonnepanelen onder een steeds kleinere hoek op een plat dak gelegd om schaduwvorming te minimaliseren. Ten aanzien van de richting van de panelen is opgenomen dat deze in een zo rustig mogelijk patroon geplaats worden en zoveel mogelijk evenwijdig aan de dakrand, nok, of gootlijst, pagina 15. Dit criterium is opgenomen om te voorkomen dat het dakenlandlandschap, zoals zichtbaar vanaf een hoger gelegen punt, niet onnodig verrommeld. Gelet op het belang van een goede oriëntatie op de zon is dit geen harde eis, bij monumenten kan dit soms anders zijn.	Nee	

2	Zij waarschuwt voor het beperkte draagvermogen van sommige historische bebouwing. Ze wil ervoor waken dat ingrijpende wijzigingen aan historische constructies gedaan moeten worden die ten koste gaan van monumentale waarden.	Ingrijpende wijzigingen aan historische constructies vanwege de plaatsing van zonnepanelen zijn niet gewenst. Gelet op de hoge kosten, in relatie tot de terugverdientijd van de zonnepanelen, wordt niet verwacht dat dit veelvuldig voor zal komen. Bij de vergunningaanvraag wordt dit aspect door de gemeente in de gaten gehouden. Hierbij wordt opgemerkt dat bij het toetsingskader voor monumenten, pagina 20, als voorwaarde is opgenomen dat het aanbrengen van panelen of collectoren reversibel moet zijn en verwijdering zonder blijvende schade moet kunnen plaatsvinden. Ook is aangegeven dat plaatsing niet mag leiden tot sloop van karakteristieke elementen.		
3	Ook waarschuwt zij ervoor dat bepaalde type panelen in de toekomst mogelijk niet leverbaar meer zijn en de technische vooruitgang heel snel gaat waardoor er alsnog verrommeling kan ontstaan van het straatbeeld in beschermd stadsgezicht.	Dit is inderdaad een aandachtspunt voor legplannen die niet op één moment gerealiseerd worden maar waar buren op een later moment 'aanhaken'.Bij de vergunning voor een legplan is precies aangegeven welk type paneel gebruikt mag worden. De verwachting is dat, voor zover een specifiek type paneel niet meer leverbaar is, er voldoende alternatieve panelen zijn die voldoende dicht in de buurt komen.		
4	Zij adviseert in te zetten op een integrale benadering bij de verduurzaming van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en ook de mogelijkheden voor isolatie en collectieve oplossingen op het perceel te verkennen.	Dit beeld wordt gedeeld. Het opwekken van zonne-energie is één van de elementen in het verduurzamen van historische bebouwing en monumenten, besparen van het energieverbruik door o.a. isolatie speelt hier ook een belangrijk rol. Ook bij monumenten en historische		

		bebouwing is met behoud van erfgoedwaarden veel mogelijk met betrekking tot het beter isoleren. Hierbij is het belangrijk dat vanuit de mogelijkheden van het gebouw gekeken wordt en ruimte is voor maatwerk. De gemeente stimuleert collectieve zonnedaken. Zowel het beperken van energieverbruik door isolatie en het alternatieve van collectieve zonnedaken worden genoemd in het beleidsstuk.		
5	Vooruitlopend op de komst van de Omgevingswet wijst zij ook alvast op de mogelijkheid om in het omgevingsplan een vergunning voor het hele ensemble aan te vragen.	Dank hiervoor, dit advies wordt meegenomen.		

Bijlage

Via www.haarlem.nl/zonopdak
Aan het college van Burgemeester en Wethouders
Postbus 511
2003 PB HAARLEM

Haarlem, 8 december 2021

Betreft: Zienswijze ontwerpbeleid 'Zonne-energie in het beschermd stadsgezicht en op monumenten. Herziening paragraaf van de Nota Ruimtelijke Kwaliteit' van oktober 2021

Geacht college,

Hieronder de zienswijze van Erfgoedvereniging Bond Heemschut op uw bovengenoemde ontwerpbeleid. Heemschut verzoekt u bij het opstellen van het definitieve beleid rekening te houden met onze onderstaande opmerkingen.

Achtereenvolgens komen de volgende zaken aan de orde.

		Pagina
1.	Onze hoofdconclusie	1
2.	Heemschut interpreteren onderstaande specifieke conclusies	1
3.	Zienswijze op onderdelen	2
4.	Tekstvoorstellen	4

1. Onze hoofdconclusie

Heemschut vindt het voorgestelde nieuwe beleid in het algemeen zorgvuldig en goed doordacht. Met een duidelijke boodschap dat '*behoud van het historisch stadsbeeld en van de bijzondere kwaliteit van het beschermd stadsgezicht en de monumenten*' voorop staat. En voor de uitvoering goede en uitgebreide toetsings- en afwegingskaders. Wel hebben wij voorstellen voor aanpassingen.

2. Heemschut interpreteert onderstaande specifieke conclusies

Indien (op onderdelen) niet juist, dan deze beschouwen als de Heemschutinbreng voor de zienswijze.

- Het huidige beleid van geen zonnepanelen 'in zicht' blijft als basisuitgangspunt gehandhaafd.
- Onveranderd geen mogelijkheden 'in zicht' bij monumenten en Orde2-panden. Afwijkingen hiervan zijn uitzonderlijk en maatwerk onder een strak kwaliteitsregime (toetsingscategorie 5).
- 'In zicht' is toegestaan bij categorie geel van de Kansenkaart zonne-energie onder de nadere voorwaarden en maatwerk van toetsingscategorie 3 ('geel' betreft complexmatige bouwblokken met doorlopende daken in met name het voor- en naoorlogs beschermd stadsgezicht Noord, een enkele in beschermd stadsgezicht Zuid).
- Uitzonderingen 'in zicht' met als basisuitgangspunt dat het niet anders kan op het eigen dak – inclusief elders op het erf en bijgebouwen 'uit zicht' – en (deelname aan) een energiecoöperatie met zonnedaken in de buurt niet mogelijk is. De nadere voor alle geldende basisvoorwaarden zijn '*behoud kwaliteit historisch stadsbeeld*', '*behoud bijzondere kwaliteit beschermd stadsgezicht en monumenten*' en niet teveel verstoring van verschillende waarden. Er geldt hier het nadere strakke kwaliteitsregime van toetsingscategorie 5. Al met al zullen deze uitzonderingen 'in zicht' niet tot weinig voorkomen, en niet in het beschermd stadsgezicht Binnenstad (en bij monumenten en Orde2-panden, zie hiervoor).

3. Zienswijze op onderdelen

Bij de navolgende onderdelen zouden aanpassingen gewenst zijn, inclusief tekstuele voorstellen.

Hoofdstuk 3 'Kansenkaart en vereenvoudigen vergunningverlening

Paragraaf 3.1 Kansenkaart voor zonne-energie, https://kaart.haarlem.nl **(pagina 11)**
De legenda die op de Kansenkaart is vermeld voor de kleurencategorieën is niet voldoende duidelijk, want voor verkeerde uitleg vatbaar. Bijvoorbeeld bij de categorie blauw (= '*ja, op schuine daken*') lijkt het, de hele kaart overziende, dat plaatsing van zonnepanelen ook kan voor schuine daken 'in zicht', waar dat feitelijk niet zo is. De huidige in de Kansenkaart opgenomen 'blauwe zee' – heel veel blauw (zonder de slecht zichtbare nuance met rood, zie hierna) – zal waarschijnlijk ongewenste verwachtingen wekken bij eigenaren en hun architecten.
Ook het woordje '*ja*' waarmee de beschrijving van alle kleurcategorieën in de legenda op de Kansenkaart beginnen zal ongewenste verwachtingen kunnen wekken. Want '*ja*' suggereert onvoorwaardelijk, en dat is bij alle kleurcategorieën feitelijk niet zo.
Heemschut vindt het daarom gewenst dat de legenda op de Kansenkaart zelf duidelijker wordt.
Paragraaf 3.1 op pagina 11 biedt de oplossing; daar staat bij de categorie blauw de omschrijving '*indicatie schuine daken uit het zicht*. Dit zou ook de omschrijving moeten zijn van de categorie blauw bij de legenda op de Kansenkaart zelf (i.p.v. huidige '*ja, op schuine daken*'). Hetzelfde bij categorie groen: '*indicatie platte daken uit het zicht*' i.p.v. huidige '*ja, op platte daken*'. En bij geel: '*indicatie in het zicht met goed legplan*' i.p.v. huidige '*ja, met goed legplan*'.

Bij de meeste gebouwen met categorie blauw zijn aan de zijde in zicht een klein, de hele Kansenkaart overziende, nauwelijks zichtbaar deel rood gekleurd (de categorie rood = '*in principe niet*'). Dit rode deel betekent dat aan die zijde van het schuine dak geen zonnepanelen geplaatst kunnen worden. Dit gedeelte rood (binnen het blauw) is grillig en bij ieder gebouw anders gevormd, en vaak zo klein dat het moeilijk/nauwelijks te zien is. Alleen bij flink inzoomen dan wel zoeken op adres wordt het rood goed zichtbaar. Mogelijk is dit het gevolg van beperkingen van automatische opmaak. Om meer duidelijkheid te krijgen, lijkt het Heemschut het deel rood te vergroten, tot bijvoorbeeld het helft van het blauw. Als dat niet kan, dan lijkt ook hier de legenda aan te vullen, met een categorie blauw/rood, met als omschrijving '*indicatie schuine daken in zicht, in principe niet*'.

Aan het slot van paragraaf 3.1 'Kansenkaart zonne-energie' staan op pagina 12 vier voorbeelden met uitsneden van de Kansenkaart van (delen van) de beschermde stadsgezichten. Het beschermde stadsgezicht Binnenstad staat daar niet bij. Terwijl juist dit beschermde stadsgezicht volgens Heemschut als voorbeeld opgenomen zou moeten worden. Omdat het de meest kwetsbare, waardevolle en (daarmee) belangrijkste is. En omdat het belangrijk is om juist hier te laten zien dat er mogelijkheden zijn, maar ook om te benadrukken dat 'in zicht' in het algemeen niet kan.

Paragraaf 3.2 'Vereenvoudiging vergunning' (pagina 13)
Hier staat het voornemen dat na de inwerkingtreding van de Omgevingswet de categorieën groen (indicatie platte daken uit zicht) en blauw (indicatie schuine daken uit zicht) vergunningsvrij gemaakt kunnen worden. Heemschut vindt dit voor de beschermde stadsgezichten te risicovol, en dat zou daarom achterwege moeten blijven. Onder meer omdat:

- op platte daken de zonnepanelen bij (onbewuste of bewuste) 'verkeerde' plaatsing alsnog 'in zicht' zijn;

- bij platte en schuine daken 'uit zicht' de zonnepanelen weliswaar niet van de straatzijde zichtbaar zijn, maar misschien wel vanuit een andere openbare ruimte, en men zich dat (onbewust of bewust) niet realiseert;
- de zonenpanelen 'achterzijde' een (te grote) verstoring kunnen zijn van het historische daklandschap;
- voldoende handhaving van de regels door de gemeente lijkt in de huidige situatie al moeizaam gerealiseerd te kunnen worden, en wij verwachten niet dat dit in de toekomst anders zal zijn;
- een eventueel herstel van ten onrecht (op die wijze) geplaatste zonnepanelen nare individuele en maatschappelijke ophef en consequenties kan hebben. Dit risico zou dan zoveel mogelijk beperkt moeten worden, en vergunningsvrij helpt daar niet bij;
- niet vergunningsvrij: niet alleen bij monumenten – vermeldt bij toetsingscategorie 4 op pagina 19 –, maar ook Orde2, waarvan gevel/dak in principe niet mag worden aangepast.

Deel II – toetsings- en afwegingskader -inleidende tekst, beelden en tabellen (pagina 14)
In het voorgaande deel I 'Beleid' staan op verschillende plekken voorwaarden vermeldt waaronder plaatsing 'uit zicht' dan wel 'in het daklandschap' eventueel mogelijk zou kunnen zijn. In het algemeen wordt hier een grote lijn-terminologie gebruikt in de trant van, kort door de bocht, 'niet teveel aangetast en/of niet teveel verstorend', 'geen onrustig beeld'. In deel II 'Toetsings- en afwegingskader' en in de bijlagen, wordt vervolgens voor ieder van de vijf toetsingscategorieën afzonderlijk met een behoorlijke mate van concretisering een set van beoordelingscriteria vermeld waaraan moet worden voldaan. Dat vindt Heemschut goed en zorgvuldig, en is belangrijk om risico's (van ongelijke behandeling) bij de toetsing zoveel mogelijk te voorkomen. Wel zou Heemschut bij de inleidende tekst van dit deel II een tekstdeel willen aanvullen. Namelijk dat voor alle toetsingscategorieën ook en vooral van toepassing zijn de toetsingscriteria die nu al gelden voor het beschermd stadsgezicht, monumenten en andere beschermde panden (Orde2), voor het behoud van de verschillende monumentale en dakwaarden, voor het behoud van het stads-, gevel- en dakbeeld, en om verstoringen te voorkomen. Of in ieder geval hiernaar te verwijzen. Ook hier om geen ongewenste verwachtingen bij eigenaren en hun architecten te wekken.

Deel II Toetsings- en afwegingskader, toetsingscategorie 2: 'Schuine daken uit het zicht in beschermd stadsgezicht bij niet monumenten' (pagina 16)
- Laatste zin 1e alinea: '*Voor het achterdakvlak is geen vergunning nodig wanneer deze niet grenst aan het openbaar gebied*'. Afgezien van de eerdere Heemschut-suggestie om het vergunningsvrije deel niet in te voeren, zou aan deze zin naast het al vermelde 'grenst aan' toegevoegd moeten: 1) 'niet zichtbaar' vanuit openbaar gebied, en 2) mits het '*historisch stadsbeeld*' (waaronder het daklandschap) niet wordt verstoord. Deze toevoeging geldt ook voor de laatste zin van het tekstdeel aan de rechterzijde van deze pagina 16.
- In de 2e alinea staat dat er '*vaak*' mogelijkheden 'uit zicht' zijn bij monumenten. Het woord '*vaak*' lijkt Heemschut te verwachtingsvol gezien de criteria van de bijbehorende toetsingscategorie 4. Bij de behandeling van dit toetsingscriterium 4 op pagina 19 staat vervolgens '*veel*' mogelijkheden. Wij stellen voor 'vaak' en 'veel' niet op te nemen.

Deel II Toetsings- en afwegingskader, toetsingscategorie 5: 'Ruimte voor maatwerk en een goed idee' (pagina 21)
Dit is een belangrijke en meer risicovolle toetsingscategorie. Vooral omdat hieronder plannen worden gebracht die niet bij de voorgaande vier categorieën kunnen worden goedgekeurd. Het is dus van belang dat dit niet een 'vluchtroute' of 'afvalputje' wordt. De vraag is of de Nota Ruimtelijke Kwaliteit en, in geval van monumenten, het afwegingskader van de RCE toereikende instrumenten zijn om de toetsing te doorstaan, en voldoende waarborgen scheppen om de kwaliteiten van de beschermde stadsgezichten en de stadsgezichten te behouden. Het Heemschut-advies zou zijn daar

nog eens goed naar te kijken. En daarbij naast de risicovolle monumenten, met name ook de Orde2-panden nadrukkelijk te betrekken.

En over de laatste alinea. Daar staat onder meer dat de ARK advies gevraagd wordt. Dat is echter nu ook al zo in de beschermde stadsgezichten. En hierbij moet volgens Heemschut worden toegevoegd dat in geval van monument ook de afdeling Erfgoed om advies wordt gevraagd (ook dat is nu al zo).

4. Tekstvoorstellen

- Inzake monumenten: aan begin aangeven dat dit zowel gemeentelijke als rijkmonumenten betreft, maar dat ze een gezamenlijke wettelijke basis – de Erfgoedwet – en dezelfde toetsingscriteria (ook in dit kader van zonnepanelen) hebben. Dit omdat de 'gemiddelde' burger denkt dat er onderscheid is tussen de beide typen monumenten.

- Hoofdstuk 2 'Meer ruimte voor zonne-energie met behoud van kwaliteit', paragraaf 2.1 'Algemeen': bij de 2e alinea staat: '*…..beïnvloedt het beeld en kan zorgen voor een onrustig beeld*.' De kwalificatie '*onrustig*' lijkt ons een te beperkte kwalificatie. Beter vindt Heemschut: '…..en kan zorgen voor *onnodige verstoring van de kwaliteit van het historische stadsbeeld*.'

- Ook bij deze paragraaf 2.1, en dan de 4e alinea: deze paragraaf heet dus 'Algemeen' (inleidende tekst) en de 4e alinea suggereert dan dat als er maar een '*goed legplan*' is, er overal zonnepanelen 'in zicht' toegestaan zouden zijn. Hierdoor worden onbedoelde verwachtingen gewekt. Want enerzijds geldt deze kans vooral de categorie geel van de Kansenkaart (complexmatige bouwblokken met doorlopende daken in met name het voor- en naoorlogs beschermd stadsgezicht Noord, een enkele in beschermd stadsgezicht Zuid). En verder zijn bij andere gevallen van 'in zicht' extra voorwaarden van toepassing waardoor plaatsing 'in zicht' uitzonderlijk zal zijn. Weliswaar komen de volledige voorwaarden en de begrenzingen verderop bij de individuele toetsingscategorieën aan de orde, maar bij deze eerste keer dat het in hoofdstuk 2 ter sprake komt, vindt Heemschut een minder verwachtingsvolle tekst gepast.

- Idem hoofdstuk 2, paragraaf 2.3: hier wordt de bebouwingssituatie van beschermde stadsgezichten kort geschetst. In afwijking van de andere gebieden, staat bij Haarlem-Zuid niet vermeld dat plaatsing van zonnepanelen 'in zicht' moeilijk dan wel niet mogelijk is. Dat zou dus volgens Heemschut ook bij dit beschermde stadsgezicht moeten worden aangevuld.

- Idem hoofdstuk 2, paragraaf 2.4 'Zorgvuldig legplan', pagina 9 bij het beeld en de toelichtende tekst over het voorbeeld Zaanenlaan. Ook hier een Heemschut-advies voor meer verwachtingsmanagement: dit voorbeeld ook linken aan de categorie geel van de Kansenkaart. Ook staat er niet bij of de panelen 'in zicht' of 'uit zicht' zijn geplaatst.

- Deel II – Toetsings- en afwegingskader, inleidende tekst, beelden en tabellen op pagina 14:
  Er wordt in het ontwerpbeleid gewerkt met twee soorten categorieën: bij de Kansenkaart met vijf kleurencategorieën om de verschillende kansen aan te geven, en in dit deel II met vijf toetsingscategorieën. Er zijn overeenkomsten tussen de beide soorten categorieën, maar niet alle individuele categorieën van beide soorten zijn met elkaar te matchen. Dat kan verwarrend zijn voor inwoners en anderen die ermee moeten werken. Volgens Heemschut is het handig om aan het begin van dit deel II het onderscheid tussen beide soorten uit te leggen. In ieder geval

kunnen op deze pagina 14 bij de beelden en in de tabellen daar waar deze matching wel mogelijk is, de individuele categorieën van beide soorten worden gekoppeld. Dus:

- Bij het beeld met de verschillende soorten daken. Bij '*schuine daken in het zicht*' erbij vermelden de verwijzing naar: '(toetsingscategorie 3) en categorie geel Kansenkaart'. Bij '*schuine daken achterzijde*' en '*schuine daken uit het zicht*': '(toetsingscategorie 2) en categorie blauw Kansenkaart'. En bij '*Platte daken*': '(toetsingscategorie 1) en categorie groen Kansenkaart'.
- Bij de tabellen aan de rechterkant: in alle kolommen met soorten daken de eventuele match met de kleurencategorieën van de Kansenkaart erbij vermelden. Dus:
  Bij de 1e tabel, 2e kolom 'platte daken' naast de al vermelde toetsingscategorie (er staat nu '*categorie*', beter is 'toetsingscategorie) verwijzen naar de kleurcategorie groen van de Kansenkaart. Kolommen 3 en 4 blauw, kolom 5 geel, en kolom 6 rood (in principe niet).
  In de 2e tabel kolom 4 de match met rood erbij vermelden. Bij de kolommen 2 en 3 is het ons niet duidelijk of daar een kleurcategorie van de Kanskaart bij hoort.
- Daarna worden in aparte paragrafen de vijf toetsingscategorieën individueel behandeld, inclusief hun uitgebreide toetsingscriteria. Ook hier zou de matching met de kleurcategorie van de Kansenkaart meer inzicht en duidelijkheid geven. Dus in de kop met de naam van ieder toetsingscriterium opnemen: bij 1 = groen, 2 = blauw, 3 = geel, 4 = rood (?).

- Deel II Toetsings- en afwegingskader, toetsingscategorie 1: 'Platte daken binnen beschermd stadsgezicht bij niet monumenten', pagina 15: om ongewenste verwachtingen te voorkomen vindt Heemschut dat in de titel toegevoegd zou moeten worden 'uit zicht' (zoals die aanduiding wel al staat bij categorieën 2, 3 en 4).

- Deel II Toetsings- en afwegingskader, toetsingscategorie 3: 'Afwegingskader voor zonnepanelen in het zicht met een legplan', pagina 17:
  In het kader van het verwachtingsmanagement en omdat de lezer hier aangekomen alweer vergeten is wat deze kleurcategorie geel van de Kansenkaart is, vindt Heemschut het raadzaam om te beginnen met te herhalen dat deze toetsingscategorie gaat over complexmatige bouwblokken met doorlopende daken in met name het voor- en naoorlogs beschermd stadsgezicht Noord en een enkele in beschermd stadsgezicht Zuid.

  Bij de criteria vermeld onder 'Algemeen', het criterium a: het zou goed zijn dit al eerder in deel I genoemde criterium ook hier volledig uit te schrijven, dus aanvullen na '*…onvoldoende alternatieven…..*': inclusief elders op het erf, bijgebouwen niet in zicht en deelname energiecoöperatie in de buurt.

- Deel II Toetsings- en afwegingskader, toetsingscategorie 4: 'zonnepanelen en -collectoren uit het zicht op monumenten', pagina 19, 2e alinea, een na laatste zin: Daar staat '*Het plaatsen van panelen op daken met bijzondere of kwetsbare materialen…….is vaak niet mogelijk zonder schade aan het monument.*' Het lijkt Heemschut dat hierna een zin moet worden toegevoegd, en wel dat plaatsing van zonnepanelen dan niet mogelijk is (staat wel al bij Toetsingskader ad. 'd' op de volgende pagina 20, maar vanuit verwachtingsmanagement ook alvast op 19 te melden).

  Heemschut vindt het zinvol hier te vermelden dat de Erfgoedwet op deze categorie monumenten van toepassing is, met daarbij de belangrijkste criteria over behoud van monumentale waarden?

- Bijlage 4 'Wel of geen vergunning?', pagina 25: Heemschut begrijpt deze uitleg niet (afgezien van ons eerdere advies om in de beschermde stadsgezichten geen vergunningsvrije situatie te creëren).

- Bijlage 6 'Afwegingskader RCE voor maatwerk bij panden in beschermd stadsgezicht en bij monumenten', pagina 36: dit is slecht dan wel niet goed leesbaar.

Heemschut is graag bereid deze zienswijze waar nodig toe te lichten, of nader in gesprek te gaan over inhoudelijke zaken uit onze zienswijze. Graag horen we in dat geval.

Met vriendelijke groet,

Erfgoedvereniging Bond Heemschut
Commissie Noord-Holland, rayon Haarlem
Peter Koppen
peterkoppen@xs4all.nl, telefoon 06-29010389

c.c. - de wethouders Erfgoed Floor Roduner, en duurzaamheid Robbert Berkhout
- Afdeling Erfgoed
- t.z.t. media

MOOI NOORD-HOLLAND
ADVISEURS OMGEVINGSKWALITEIT

Zaak 21110040 / NVT
Zonne-energie in beschermd stadsgezicht en op monumenten

Zonne-energie in beschermd stadsgezicht en op monumenten

MOOI nummer	21110040
Zaaknummer partij	NVT
Omschrijving	Beleid t.a.v. zonne-energie
Aantal voorgaande behandelingen	1
Gemeente	Haarlem
Zaakbeheerder	Annamaria van Enk
Ontwerper	Gemeente Haarlem
Objecttype	Overig
Beoordelingskader	Beschermende regie (Nota Ruimtelijke Kwaliteit 2012)
Bestemmingsplan	Anders

Behandeling 22-11-2021

Bevindingen

De adviseur erfgoed en junior programmamanager energietransitie zijn aanwezig voor overleg.

Het betreft een collegiaal overleg voor de actualisatie van het beleid ten aanzien van het plaatsen van zonnepanelen binnen het beschermd stadsgezicht en op alle monumenten. Als verruiming hiervan worden met name voor de complexmatige ontwikkelde woningen in Haarlem-Noord mogelijkheden gezien voor het plaatsen van zonnepanelen in het zicht. De mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen binnen het beschermd stadsgezicht zijn in beeld gebracht met een indicatieve kansenkaart. Indicatief wil zeggen dat het plaatsen niet per definitie mogelijk of wenselijk is. Daardoor blijft er voldoende ruimte voor maatwerk.

Eerder is de beleidswijziging behandeld in de ARK van 15 maart en 7 mei jl. naar aanleiding van een pilot aan de Zaanenlaan 102 t/m 112 en 120. De pilot is inmiddels gerealiseerd.

Bevindingen

De commissie is positief over de kansenkaart die veel duidelijkheid geeft aan bewoners. Wat betreft het concept-beleidsstuk heeft zij de volgende opmerkingen:
·Zij adviseert uitspraken te doen over hellingshoek van zonnepanelen op een plat dak (p. 15) en de richting van zonnepanelen ten opzichte van de zon, dakvlak en zichtlijnen.
·Zij waarschuwt voor het beperkte draagvermogen van sommige historische bebouwing. Ze wil er voor waken dat ingrijpende wijzigingen aan historische constructies gedaan moeten worden die ten koste gaan

van monumentale waarden.
·Ook waarschuwt zij ervoor dat bepaalde type panelen in de toekomst mogelijk niet leverbaar meer zijn en de technische vooruitgang heel snel gaat waardoor er alsnog verrommeling kan ontstaan van het straatbeeld in beschermd stadsgezicht.
·Zij adviseert in te zetten op een integrale benadering bij de verduurzaming van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en ook de mogelijkheden voor isolatie en collectieve oplossingen op het perceel te verkennen.
Vooruitlopend op de komst van de Omgevingswet wijst zij ook alvast op de mogelijkheid om in het omgevingsplan een vergunning voor het hele ensemble aan te vragen.

Welstandsadvies	**Collegiaal overleg**
Behandelwijze	Grote commissie
Aanvraagsoort	Beleidsadvisering